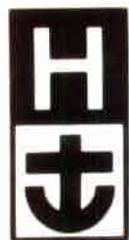

BRÄNNPUNKTEN

Ärgång 37 • Nr 4 • September 1979

Vem har snott
mina byxor?

Se sid 26

Aktuellt:

– Inget är som förr

Hur är det med den saken? Var det tex roligare att jobba förr? Några synpunkter kan du läsa här.

Dagny Gustafsson är laboratoriebiträde i Murbruksfabriken i Höganäs. Hon har arbetat 6 1/2 år i Skromberga och 17 år i Höganäs.

– Arbetet har förändrats samtidigt som jag själv har förändrats och fått andra värderingar. Jag känner ingen större skillnad mer än att lönen är bättre nu. Och det är ju bra.

Stig Jonsson, Personalavdelningen, SlipNaxos.

– Visst var det bättre förr! Av den enkla anledningen att vi då samarbetade bättre över avdelningsgränserna. Idag håller alla på "sin" bit. Därmed missar man också inblicken i företaget.

Olle Nilsson, lagerarbetare på SlipNaxos.

– Både ja och nej. Det var bättre förr

i den meningen att man tyckte det var roligare att arbeta, eftersom allt var nytt. Det var roligare att lära, helt enkelt. Nu när man är äldre blir det mesta rutin. Jag har dock sluppit ackord, vilket jag uppskattar.

Wilhelmine Hümbs arbetar på dataavdelningen i Höganäs. Hon har arbetat 12 år inom Höganäsbolaget.

– Nej, jag tycker inte att det var bättre förr. Det var mycket stressigare och den maskinella utvecklingen hade inte kommit så långt som idag. Arbetet har förenklats. Arbetstiderna och arbetsförhållandena har varit ungefär lika under åren.

Oscar Linde började på Transportavdelningen 1939 och arbetar sedan 50-talet i metallurgiska produktionen, Höganäs.

– Förr var arbetet mycket krävande och tungt. Idag är det lättare, vi har ju maskinella hjälpmedel.

– Det var sämre förr med kamratskapet mellan arbetare-arbetsledning. Nu fungerar det fint, mycket tack vare du-reformen.

Lennart Larsson, Elverkstaden i Höganäs, har arbetat på företaget i 31 år.

– Det var mycket roligare att arbe-

ta förr än nu, och det beror framförallt på att förr var det ordning och reda.

– Nu för tiden är alla så jäktade också. Det finns inte tid till att utföra ett jobb ordentligt.

– De överordnade uppmärksammar aldrig ett bra utfört arbete, utan dyker bara upp när det finns anledning till att klaga. Man vill ju ha beröm också, inte bara skäll.

– Kamratandan var helt annorlunda förr. Vad roligt vi hade! Jag glömmer väl aldrig alla roliga fester vid bemärkelsedagar.

– Nej, inför ordning och reda igen.

Bertil Braun, Kraftteknik och Energi, Höganäs, började här som 14-åring 1943.

– Kamratandan var mycket bättre förr. Med det vill jag inte säga att vi har någon dålig kamratanda nu, men förr samlades man och var tillsammans även på fritid. Varje gång någon fyllde jämna år tex var det fest på Godtemplaregården med levande musik och sång.

– Arbetsglädjen var större förr än nu. Man jobbade mer, och ett välgjort arbete uppmärksammades med beröm från de överordnade.

– Arbetsuppgifterna var också intressantare förr än nu, i alla fall inom mitt arbetsområde. Det fanns inte så mycket färdiga ritningar att gå efter, och det fanns inte heller så många föreskrifter att följa när det gäller elektricitet. Man fick konstruera mycket mer på egen hand och ta mera på sitt eget ansvar.

Höganäsarbeten: Högtryck på semestern!

Text: Bo Olausson

Den här gången har turen kommit till AB Höganäsarbeten i vår serie om olika enheter i koncernen. Höganäsarbeten är ett helägt dotterbolag till Höganäs AB och ett relativt ungt företag, mätt med våra mått. Det bildades på 1940-talet och stommen var då två andra företag inom murningsbranschen, tillsammans med vår egen entreprenadavdelning. Det är bara 11 år sedan företaget kom till Höganäs – den tidigare hemvisten var, namnet till trots, Stockholm.

I det här reportaget har vi hållit oss på hemmaplan. Det innebär att murarna och hantlangarna, Höganäsarbetens stöttepelare, inte kommer till tals. Men vi har för avsikt att intervjua även dem. Det dröjer dock ännu något nummer.

Sedan tre år tillbaka är det **Bengt G:son Alin** som leder verksamheten vid Höganäsarbeten. Han är sk operativ chef. Men redan innan han tillträdde den befattningen hade han hunnit känna på branschen.

– När jag kom till Höganäsbolaget, hade jag i 3 år varit VD för Ugnabyggnadsbyrån i Växjö. Jag har varit försäljnings- och sedermera marknadschef för Eldfast. De sista åren på den befattningen innebar också ansvar för den eldfasta delen i Höganäsarbeten.

Eldfast och syrafast

Ja, så är det. Höganäsarbeten består av två bitar. En eldfast och en syrafast. Omsättningsmässigt svarade den eldfasta delen för mer än två tredjedelar förra året. I år får dock syrafast en större andel.

– Här har skett en förskjutning under 1970-talet. Går man tillbaka till 50- och 60-talet så var de båda grenarna ungefär jämnstora. Det hade sin förklaring i att cellulosaindustrin expan-

Bengt G:son Alin är operativ chef på Höganäsarbeten, ett helägt dotterbolag till Höganäs AB.

derade kraftigt under de årtiondena. Där har syrafast haft sin största bransch. Nu hoppas vi dock på ett nytt uppsving för syrafast, tack vare ett nyligen inlett samarbete med en västtysk firma.

Kort och koncist kan man förklara skillnaderna mellan de båda grenarna med att syrafast material är tunt och används vid låga temperaturer. Dess uppgift är att skydda mot kemiska angrepp. Eldfast material är betydligt tjockare och används vid höga temperaturer. Kunderna till syrafast finns inom cellulosaindustrin och den kemiska industrin. Järnverk och metallindustri men även den kemiska industrin är de största avnämarna av eldfast.

Material och arbete

Höganäsarbeten utför murningsjobb hos kunderna, och säljer material.

– Vår huvuduppgift är att fungera som säljstöd för materialförsäljningen inom koncernen. Inte sällan vill kunderna köpa ett "paket" dvs både materialet och murningen. Men det hän-

der också att vi säljer enbart murning eller enbart material, förklarar Bengt G:son Alin.

Det finns cirka 40 tillsvidareanställda murare och hantlangare på Höganäsarbeten. Men pga sjukdomar, del-pensioneringar mm är det bara ett 30-tal som är i arbete på heltid.

Fyrdubblas på semestern

– Under semesterperioderna fyrdubblas antalet verksamma murare. Anledningen är att våra kunder vill ha ommurningar och reparationer utförda då de ändå har stillestånd i produktionen. Så när andra har semester jobbar vi för högtryck. Då måste vi också låna in arbetskraft, huvudsakligen från Tyskland och Danmark.

Den ojämförligt störste konkurrenten till Höganäsarbeten finns i – Höganäs! Det är AB Ugnabygge. Ett 10-tal mindre svenska företag är också med och konkurrerar. Någon utländsk konkurrens av betydelse existerar inte.

Verkliga vikingar

Höganäsarbetens väl och ve står och faller med murarna. En yrkeskategori som Bengt G:son Alin har stor beundran för:

– Det är ett gäng vikingar! För dem finns inga oövervinnliga problem. De drar land och rike runt och hinner sällan eller aldrig vara hemma. Arbetsplatserna skiftar ofta. En avstic-kare till hemmet på lördagen innebär att de kanske måste resa iväg på söndagsmiddagen igen.

– Det är sålunda ett påfrestande liv. Ännu så länge går det dock att nyrek-rytera. Vi har under alla år haft minst 2 lärlingar. Men omskolning av byggnadsmurare på de senaste 10 åren har bara givit ett utbyte på cirka 10%. Vi får nu ofta förlita oss till att yrket går i arv från far till son och vidare.

Det ringer, det ringer...

Höganäsbolagets mest frekventerade telefon – vem har den?

Brännpunkten vill nog sätta en slant på att den finns hos Östen Broomé, mannen som ser till att det alltid finns murare till hands på de olika arbetsplatserna. Östen har ett typiskt pusselarbete, där antalet pusselbitar växer lavinartat under semestern. Det är då som extrafolket kallas in.

Östen Broomé kom från Bönnellyche & Thuröe 1974. Han gjorde ett rekordkort mellanspel på Plastfabriken – det varade bara några veckor – innan han hamnade på Höganäsarbeten.

– Här jobbar jag med personalplaneringen, dvs planerar var den och den muraren skall jobba, till vilken arbetsplats han skall resa nästa dag osv. Eftersom vi har ett 20-tal arbetsplatser i genomsnitt och ungefär dubbelt så många murare blir det lite pusslande med folket, förklarar han.

Trassel med tyskar

Östen Broomé svarar också för anställningen av extrapersonal. Inte minst de många tyska och danska murare som förstärker Höganäsarbeten under semestertiderna.

– Det har blivit mer komplicerat de senaste åren p g a ny lagstiftning. Tidigare kunde vi göra upp med tyskarnas firma direkt, dvs firman debiterade oss för arbetskraften. Nu måste vi istället objektsanställa de utländska murarna med allt vad det innebär i form av arbetstillstånd och övrig pappersexercis.

Har ett kartotek

En del murare vill inte ha sk tillsvidareanställning. Det är den anställningsform som tidigare benämndes som "fast anställning". De föredrar objektsanställning:

– Den senare varianten medför att murarna kan åka hem oftare mellan olika jobb. De kan dessutom hoppa mellan olika arbetsgivare. Jag har ett

Gösta har gått (och sprungit) den långa vägen

Gösta Larsson tv och Östen Broomé diskuterar ett jobb. Hur mycket personal behövs och hur länge? Viktiga frågor för planeringen.

1938 började han på Höganäsbolaget och blev lärling på Höganäsbolagets entreprenadavdelning år 1942. Det lärlingsjobbet var en belöning för väl utfört arbete som springpojke. Sådant belönades på den tiden med ett annat – och bättre – jobb i företaget.

Det handlar om Gösta Larsson, numera arbetschef för den eldfasta delen på Höganäsarbeten.

– Far var murare och han ville inte att jag skulle gå i hans fotspår. Men det blev så i alla fall. Men vägen till det eldfasta murarjobbet var långt på den tiden. Jag minns att man måste arbeta i sju år som lärling, varav två år som hantlangare.

– Då skulle vi också gå i skola med teoretisk och praktisk undervisning i eldfast murning två kvällar i veckan. Det var företaget som stod för utbildningen, som var kostnadsfri för oss elever, berättar Gösta Larsson.

Arbetsledare 1957

Gösta Larsson arbetade som murare fram till 1957. Då blev han arbetsle-

dare och därmed mer eller mindre bosatt i bilen.

– Det var ett otroligt flängande på vägarna. Jag vet att jag körde mellan 8 000 och 10 000 mil om året på väg mellan de olika arbetsplatserna.

Tre år senare blev han arbetschef. Då var höganäsaren Gösta Larsson stationerad i Stockholm. Sejouren i Stockholm blev tioårig, men sedan kom han hem igen då Höganäsarbeten flyttade söderut.

Sätter ackord och förhandlar

Befattningen som arbetschef beskriver Gösta Larsson så här:

– Det innebär att jag har tekniskt och ekonomiskt ansvar för samtliga objekt. Jag skall sköta förhandlingar med Byggnadsarbetareförbundet, ackordssätta jobben inom den eldfasta murningen och ansvara för förrådsfunktionen, som vi har gemensamt med den syrafasta delen.

– I alla de här uppgifterna har jag givetvis god nytta av mina år som murare och arbetsledare, menar Gösta Larsson.

kartotek med 10–15 sådana, som jag brukar ringa när det kärvar till sig, förklarar Östen Broomé.

Kärvar till sig gör det ibland. Speciellt när det gäller reparationer, där kunden vill ha arbetet snabbt utfört.

– Det händer att de ringer på morgo-

nen och vill ha folk på kvällen. Ibland klarar vi det, ibland inte. Förtjänsten att vi klarar det får tillskrivas murarna. Jag måste vara beredd att jobba med snabba svängningar. Samtidigt som det är stressigt är det stimulerande.

Han lade undan slevan – och blev säljare!

Hans-Ove Hansson är mannen som säljer på den eldfasta delen av Höganäsarbeten. Det har han gjort i fem år nu. Tidigare har han bl.a. arbetat som murare, vilket gör att han som säljare känner branschen och "varan" väl. Och det behövs. Förutom försäljning ägnar sig nämligen Hans-Ove åt såväl kalkylering som att utarbete offerter.

– Det är egentligen ganska bra att vara med i hela kedjan. När jag kommer så långt som till en förhandling med kunden så känner jag till de olika detaljerna i offerten. Jag behöver inte fråga någon om varför priserna är satta som dom är.

Menar Hans-Ove Hansson, som ägnar den mesta tiden av sitt arbete åt kalkylering och offerter.

Svårt att beräkna

– Det är alltid svårt att göra kalkyler när det är människors effektivitet som man skall bedöma. Mina egna erfarenheter som murare är givetvis värdefulla.

Ungefär 50 arbetsdagar per år ägnar Hans-Ove Hansson åt besök hos kun-

Hans-Ove Hansson har sadlat om. Från murare till försäljare.

der. Han ser gärna att försäljningsarbetet ökade ytterligare.

– En man till skulle säkert inte skada. Speciellt eftersom den här typen av försäljning bygger på personliga kontakter. Sådana tar tid att bygga upp och bibehålla.

Eldfast bevakar också

Nu har han en god hjälp av sina vänner på den eldfasta divisionen när det

gäller att hålla sig ajour med vad som händer i branschen, dvs vilka jobb som är på gång.

Hans-Ove Hansson har inte ägnat all sin tid åt försäljning. Han började sommarjobba på Höganäsarbeten och fick då hjälpa till på planeringen, dvs det jobb som Östen Broomé idag har. Hans-Ove fick under ett par år ansvaret för kontakterna med murarna, men bytte alltså den heltidssysslan till sin nuvarande för fem år sedan.

Ofta på resande fot

*Höganäsarbeten håller sig med två verkmästare. En på den eldfasta avdelningen, **Gunnar Andersson**, och en på den syrafasta, nämligen **Kjell Edlund**. Den sistnämnde är för övrigt bosatt på "behörigt avstånd". Han har sitt hem i Tillberga, sådär 60 mil norrut.*

De här båda verkmästarna var tyvärr inte hemma när Brännpunkten gästade Höganäsarbeten. Och inte har vi lyckats få tag i Kjell Edlund för fotografering heller. Men givetvis hoppas vi kunna presentera honom i ett senare sammanhang.

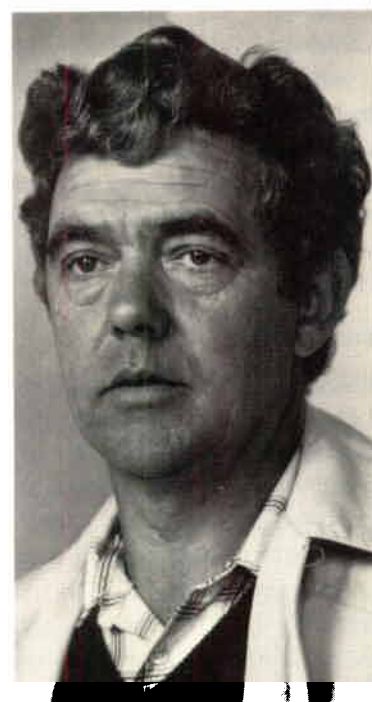
Gemensamt för Kjell Edlund och Gunnar Andersson är att de ofta är på resande fot.

– För min del är det dock inte i så stor

utsträckning nu som det har varit, förklarar Gunnar Andersson.

Han berättar också om verkmästarens arbetsuppgifter. Och de är i stort sett lika för båda avdelningarna. Det är materialet, arbetsplatserna och arbetskraften som varierar:

– Vi har till uppgift att starta upp de olika jobben, leda och kontrollera dem samt att avsluta jobben. På senare tid har skyddsaspekterna kommit att få en alltmer framträdande roll. Våra murare och hantlangare jobbar ofta under ganska svåra förhållanden om man ser till arbetsmiljön. De har dock blivit betydligt mer medvetna om de risker som finns och använder andningsskydd mm i betydligt större utsträckning än förr i tiden.

Gunnar Andersson

Här är tre av fyra som bildar den syrafasta avdelningen

Att den syrafasta avdelningen är mindre än den eldfasta, både omsättningsmässigt och personellt, är kanske bara en tillfällighet. På försommaren skrevs nämligen ett avtal mellan Höganäsarbeten och ett västtyskt företag, som syftar till att höja omsättningen för syrafasta avdelningen.

Sture Helin är avdelningschef för den syrafasta avdelningen. Han är en verklig veteran i sammanhanget. Ända sedan 1931 (!) har Sture varit knuten till syrafast verksamhet.

– Jag arbetade på ett av de två företag som slogs ihop då Höganäsarbeten bildades, nämligen AB Specialarbeten.

Tappade stor kundbransch

Cellulosafabrikerna är en stor kundbransch till den syrafasta avdelningen, speciellt då sulfittfabrikerna.

– De stora sulfittkokarna och syracisterterna bekläddes invändigt med ett syrafast murverk.

Men sulfittfabrikerna har lagts ned, endast ett fåtal återstår. Numera är sulfattfabrikerna helt dominerande. Tyvärr behövs ej sulfattkokarna inmuras då sulfattlutet inte är nämnvärt frätande på stålkokarna. För den oinvidige kan vi berätta att sulfatsyra eller sulfattlut är de medel i vilka träflisen kokas och därigenom sönderdelas innan den bearbetas vidare för att slutligen bli finpapper.

Blekerier istället

Då cellulosaindustrin, genom dåliga priser och avsättningssvårigheter för pappersmassan, bestämde sig för att bygga blekerier för att få pappersmassan vit, och därigenom lättare säljbar, blev det blektornsmurningarna som ersatte kokaremurningarna. Det är clortornet och 2 clordioxidtorn, tillsammans ca 1 800 m², som inmurats. Blektornen har en höjd av ca 35 meter och en diameter på ca 5 meter.

Jan Nilsson

Sven Wallmon

Sture Helin

Utan invändig murning skulle stålmanteln fräta sönder på mycket kort tid.

Intressanta exportjobb

Den syrafasta avdelningen på Höganäsarbeten har på senare tid också tagit hem en del intressanta exportjobb. **Sven Wallmon**, försäljningsingenjör, berättar:

– Vi har nyligen avslutat ett stort jobb nere i Syrien. Som mest hade vi åtta murare igång. 2,1 miljoner kronor var det objektet värt.

– Vi kommer också att vara med vid pappersbruket i Bai Bang, som byggs som ett svenskt biståndsprojekt. Vårt arbete ligger i storleksordningen 600 000 kronor. Till detta kommer ett jobb i Tofte, Norge, på cirka en halv miljon kronor.

Svårt att konkurrera

Sven Wallmon menar att det är svårt för svenska företag i den här branschen att konkurrera på exportmarknaden:

– Vårt kostnadsläge på arbetsdelen är otroligt högt jämfört med hur det ser ut i sydligare länder. Att vi ändå tar hem ett och annat jobb beror på traditionen. Sydliga länder köper gärna maskineri och kunnande av länder i Norden eller Kanada. Vi har god erfarenhet och det är med den som vi konkurrerar.

Höganäsarbeten har ett väl utvecklat samarbete med två stora maskinföretag, nämligen Sunds och Karlstads Mekaniska Verkstad. Och det är i rollen som underleverantör till dessa som de flesta utlandsjobben kommer.

Delar på uppgifterna

Sven Wallmon har drygt 26 "syrafasta" år bakom sig. Sture Helin har 48.

Imponerande siffror, utan tvekan.

– Och så är det jag, med bara ett halvår! säger den tredje mannen i det som bildar den syrafasta kvartetten.

Det är **Jan Nilsson**, som tidigare arbetat med bla försäljning av plaströr. Den epoken är numera avslutad för Höganäs del. Han har redan tidigare arbetat med syrafasta konstruktioner. Jan har också hunnit med ett mellanspel på Bygghuset, där han jobbat på teknisk service.

– Jag har anställts i samband med att man nu hoppas öka försäljningen av syrafast material. Offertingenjör står det i befattningsskrivningen. Det innebär bla att jag kommer att resa en hel del. Det har jag erfarenhet av sedan tidigare, så det skall nog bli bra.

– Det är ju ingen stor avdelning och det gör att vi jobbar med litet av varje. Det skulle knappast gå att ha någon strikt uppdelning av arbetsuppgifterna, säger Jan Nilsson.

Samarbete med Västtyskland

På våren 1979 lade Höganäsbolaget ner sin tillverkning av syrafasta keramiska tegel. De hade fram till dess tillverkat i Skromberga. Vår egen tillverkning av syrafasta massor fortsätter dock i Murbruksfabriken i Höganäs.

Höganäsarbeten står inte utan syrafasta tegel för den sakens skull. Vi köper numera teglen från Steuler-Industriewerke GmbH i Västtyskland. Det är en – jämfört med oss själva – stor tillverkare av syrafasta keramiska tegel. Effekten för Höganäsarbetens del blir såväl kortare leveranstider som förbättrade priser. Två viktiga inslag i konkurrensen när Höganäsarbeten nu skall försöka höja omsättningen på den syrafasta delen.

En berest förrådsman

*I fem år for **Sven Olsson** runt i Europa som superwiser, vilket enklast över-sätts med instruktör. Då tillhörde han egentligen Byggnadsavdelningen, men var utlånad till Eldfast. Jobbet innebar att han skulle instruera utländska kunder hur våra gjutmassor till cementug-nar användes. Det innebar att han fick besöka ett flertal länder – även utanför Europa. Men nu har han lämnat re-sandelivet bakom sig och svarar för Höganäsarbetens förråd i Höganäs.*

– Jag tyckte fem års resande var till-räckligt. Det är ohållbart i längden att resa runt så om man har familj och hus. Men visst lämnade de här åren en massa positiva intryck också. Jag skulle inte vilja ha det ogjort, men är lika nöjd med att vara hemma nu, förklarar Sven.

Rätt verktyg på rätt plats

Sven Olsson har hjälp i förrådet av **Ernst Nilsson**, fd murare och veteran

Efter många års resande har nu Sven Olsson bestämt sig för att jobba på hemmaplan, dvs i Höganäs.

inom Höganäsarbeten. Även Ernst har alltså varit ute på arbetsplatserna: – Det är nog nödvändigt om man skall kunna hålla murare och hantlangare med rätt grejor, menar Sven. Nu kommer beställningar på redskap till de olika arbetsplatserna från Höganäsarbetens kontor. Och det handlar om stegar, tegelsågar, sprututrustning, stampmaskiner, vibratorer, murslevar och allt vad det heter.

Si och så med returerna

När ett arbete är färdigt så går verkty-

gen och eventuellt överblivet material tillbaka till Höganäsarbetens förråd. Och det är inte alltid att det ser ut som Sven & Co önskar:

– Ibland får vi gå på cementblanda-ren med mejselmaskin för att få bort gammal cement! I början såg det all-deles bedrövligt ut, men nu tror jag att murare och hantlangare har skärpt sig en del. Och det är ju mycket lättare att få verktygen rena ute på bygge-na än vad det är för oss när tex ce-menten har stelnat.

Trött på att resa

*För två och ett halvt år sedan bytte **Kenny Andersson**, 27, jobb. Han läm-nade Pulververket för att börja på Hö-ganäsarbeten. Han arbetar som hant-langare.*

– Jobbet som sådant är det inget fel på. Visst är det slitsamt, men det som tröttar mest är faktiskt flackandet. Ibland hinner man inte mer än komma hem förrän man skall ge sig iväg igen. Att då kunna ägna sig åt famil-jen och huset går helt enkelt inte. Därför funderar jag på att försöka hitta något annat jobb, förklarar Kenny.

Bra betalt

Det som lockade Kenny att prova på hantlangningsjobbet var pengarna.

– Man kan tjäna bra pengar om man är beredd att hugga i. Och speciellt på somrarna då vi i stort sett jobbar även på helgerna.

– Varannan månad har vi en hemresa betald av företaget. Men så länge kan man inte vara borta från familjen. Däremellan åker vi hem med bil, men eftersom det är långa resor så blir det inte mycket tid över till familjeliv ändå.

Ett ungarlsjobb

– Det här är nog mest lämpat för ungarlar. Men det finns ju också en trogen stam äldre murare som vant sig vid det här flackande livet trots att de har familj. För min egen del så tror jag dock inte jag kommer att hålla på så länge till, säger Kenny Andersson.

De många resorna är tröttnande, menar Kenny Andersson.

En gång säljare – alltid säljare

Egentligen är det inte så konstigt att Stig Svensson steg in på Höganäsbolaget efter realexamen 1936. Då som praktikant. Det svallade verkligen "bolagsblod" i Stig Svenssons ådror. Både fadern, farfadern och morfadern hade tjänat som gruvarbetare här. Sedan fem år tillbaka är Stig ansvarig för ekonomi och administration på Höganäsarbeten. Sin mesta tid i koncernen har han dock ägnat åt försäljning.

Stig Svensson har en kvartett damer till sin hjälp, då det gäller att hålla ordning på administrationen och ekonomin på Höganäsarbeten. De sköter merparten av det löpande vardagsarbetet.

– För min egen del gäller att jag medverkar i upprättandet av långsiktig planering och prognos, som utgör styrmedlet för marknadsföringen av våra tjänster, ser till att Höganäsarbeten har en policy och lever upp till den.

– Ekonomiska rapporteringar ligger också på mitt bord. Samordning mellan de olika avdelningarna likaså. Dessutom heter det i min befattningsbeskrivning att jag bl a skall tillse att företaget följer alla de lagar, avtal och förordningar som finns, säger Stig Svensson då vi ber honom fånga arbetsuppgifterna i det välkända nötskalet.

Mina bästa år

Stig Svensson är en kändis på Höganäsbolaget. Inte så konstigt med tanke på de många år han arbetat här. 1930-talets inhopps på Reklam & Statistiska avdelningen följdes av ytterli-

Det inte Stig Svensson vet om Höganäsbolaget är nog inte värt att veta. Stig är en veteran med en bred företagsfarenhet.

gare studieår och en karriär som banktjänsteman och senare försäljningsarbete på IFÖ-verken.

– Men 1947 kom jag tillbaka till Höganäs. Jag fick anställning som korrespondent på den del av keramiska försäljningsavdelningen, som bearbetade kunder utanför Sverige. Då var vi inte divisionaliserade.

– För att så göra ett hopp i den historiska beskrivningen så inrättades 1962 försäljningsavdelning Norden. Jag blev då försäljningsinspektör. 1969 blev jag försäljningschef på samma

avdelning.

– Utan tvekan var det mina bästa år då jag fick delta i administrationen av marknadsföringen på främmande marknader, tycker Stig Svensson.

Från en uppgift till en annan

1974 divisionaliserades företaget. Stig Svensson erbjöds då uppgiften att administrera dotterbolaget Höganäsarbeten och lämnade då försäljningsverksamheten, som varit en livsuppgift i årtionden.

– Detta är i och för sig ett trivsamt jobb. Men jag deltar hellre i försäljningsadministration. Har man en gång varit säljare så förblir man det. Just det här med att hela tiden ha en strävan att nå ett säljmål, en uppgörelse med ombud eller direkt med kund tilltalar mig. Att ha kontakter med människor och basera försäljningsarbetet på just de här familjära kontakterna. Och . . .

Ja, han skulle kunna tala sig varm för försäljningen hur länge som helst, Stig Svensson.

Facklig förgrundsfigur

Stig Svensson har varit fackligt aktiv sedan 1948 med några korta avbrott. Han har bl a varit ordförande i avdelningssektionen, som föregick den nuvarande SIF-klubben vid Höganäsbolaget. Och i klubbstyrelsen har han också lagt ner ett stort arbete. Han tillhör för övrigt klubbstyrelsen än idag. Insatserna på det fackliga området medverkade till att Stig Svensson valdes till den första PTK-representanten i koncernstyrelsen år 1973.

Bytte jobb efter 20 år – det ångrar jag inte!

En nykomling och en veteran!

Så ser det ut på Höganäsarbetens "sekretariat". Nykomlingen är Ulla Sevegran, som lämnade Höganäs Tak efter 20 års tjänstgöring där, och började på Höganäsarbeten. Veteranen är Monika Nordström Johansson, som varit där i 10 år nu.

Ulla Sevegran ångrar inte sitt byte av arbetsplats:

- Visserligen tyckte jag att det var besvärligt i början. Man kände ju inte igen ett enda papper!
- Men nu, efter några månader, ser

jag annorlunda på det. Jag tvingas lära mig något nytt och det är mycket stimulerande. Alla gamla invanda rutiner från Tak är som bortblåsta.

Pratar mera jobb

Bland de saker som Ulla kommit att uppskatta mest är sammanhållningen på avdelningen:

- Alla har ställt upp helhjärtat för att jag skulle komma in i det nya jobbet. Och jag tycker att jag får mycket mer information här om vad som är på gång inom företaget. Det snackas jobb på ett helt annat sätt än jag varit van vid.

- Många kanske drar sig för att byta jobb när de varit på samma ställe en längre period. Men med de erfarenheter jag fått här så kan jag verkligen rekommendera folk att byta arbetsuppgifter!

Egen postöppning

Vi låter ordet gå vidare till Monika Nordström Johansson, sekretariatets

arbetsmed – löner!

- Många utav dem som jag räknar ut lönen för har jag aldrig träffat personligen. Men jag har talat med dem i telefon. Det blir ju så när de hela tiden ligger ute på jobb runtom i Sverige.

Arbetsledarna skickar in murarnas tidsspecifikationer. Ulla-Britt tar hand om dem, räknar ut lönen, för övertidsjournaler, fixar med trakamenten osv.

... och Wilma fakturerar

För att det skall bli några pengar att betala ut så måste Höganäsarbeten skicka ut fakturor på det jobb som utförts. Det ordnar Wilma Johansson.

- Ett riktigt snickarjobb, tycker hon.

Med snickarjobb menar hon att det oftast är många olika poster som skall faktureras. Det gäller att hålla tungan rätt i mun. Men det gäller också i hennes övriga uppgifter:

”10-åring”:

- Våra arbetsuppgifter är skiftande. Vi har tex hand om postöppningen. Ännu så länge har vi egen sådan här. Vi sköter växeln, beställer biljetter, sköter korrespondensen. Och kokar kaffe, förstås . . .

- Själv har jag arbetat här sedan jag slutade skolan. Det får väl vara ett bra bevis på att jag trivs. Jag upplever Höganäsarbeten som ett eget företag, även om det blivit mer och mer inblandning från moderbolaget på senare år. Jag hoppas att vi får behålla vår självständighet. Jag är övertygad om att vi mår bäst så.

Ulla-Britt avlönar . .

Många utav Höganäsarbetens murare har aldrig sett kvinnan som spelar en synnerligen stor roll i deras liv – Ulla-Britt Söderholm. Saken är nämligen den att Ulla-Britt räknar ut lönerna!

Ulla-Britt Söderholm har gjort comeback i koncernen. Hon arbetade i många år på Höganäs AB:s avlöningskontor. Men sedan sade hon upp sig och var borta i 1,5 år. Sedan kom hon till Höganäsarbeten och började

- Jag jobbar med missivering, dvs gör i ordning underlag för bokföringen. Den sköter moderbolaget om.

Till Wilma Johanssons arbetsuppgifter hör att räkna fram statistiken för den ekonomiska rapporteringen.

- Och det är ju bra. På det viset får man en fingervisning om hur det går för företaget, menar hon.

Ingen av de fyra kvinnorna på administrationen arbetar heltid. För Wilmas del är det numera delpension.

- En utmärkt reform. Det kändes lite underligt i början att bara arbeta halva dagarna, men nu skulle jag absolut inte vilja gå tillbaka på heltid.

Höganäs inför 80-talet

Text: Bo Olausson

Hur skall det gå för vår koncern under 1980-talet? Ja, svaret på den frågan har våra – kunder!

Kommer de att köpa vårt järnpulver, våra plattor och vår takpapp, för att ta några exempel. Det vet vi inte. Men en sak vet vi. Kunderna ställer krav på Höganäs AB som ett säljande företag.

Brännpunkten har intervjuat Lars Landmark, inköpare på Kooperativa Förbundet (KF) i Stockholm. Han köper huvudsakligen färg från oss. Men även en del kakel och keramiska plattor. Det handlar i reda pengar om några miljoner kronor per år.

Här ger han en hel del synpunkter på vårt sätt att marknadsföra Höganäs Färgs produkter. Synpunkter som tveklöst förtjänar att noteras.

– Det är väl med mig som de flesta andra. Namnet Höganäs kopplas till krusen och Hemsöborna. Och så plattorna, förstås. Men färg och Höganäs – nej, någon sådan koppling har jag inte haft. Det gamla namnet, Bönne-lyche & Thuröe, har i så fall en hel annan tradition i branschen. Men det är ju ett långt och svårt företagsnamn. Bytet till Höganäs Färg var nog riktigt, sett ur den aspekten.

Det säger Lars Landmark, när vi ber honom göra en precisering av hur han upplever vårt firmanamn. Inte heller anser han att Höganäs skulle stå som någon sorts garant för kvalitet eller att vårt företag skulle ha lyckats profilera sig på något särskilt sätt. Och han har ju som inköpare på KF en hel del att jämföra med.

Rovdrift på Cuprinol

Vi har inte hunnit diskutera Höganäs

Lars Landmark, inköpare på Kooperativa Förbundet, har synpunkter på vårt sätt att sälja färg.

AB som säljande företag särskilt länge förrän han höjer ett varnande pekfinger:

– Ni har ägnat er åt lite rovdrift på det gamla fina varumärket CUPRINOL! Det var ju förr i tiden ett begrepp som stod för en speciell varugrupp, dvs träsnyddsmiddel. Ja, folk sa t o m att de skulle "cuprinola". Nu används CUPRINOL, eller rättare sagt Cupri, i alla möjliga Höganäs-sammanhang. Det heter Cupri Lack-nafta och Cuprisad, för att ta några

exempel. Och det har ingenting med det etablerade CUPRINOL att göra.

– Följden har blivit att allt fler tappat den där känslan för CUPRINOL, som tidigare var på alla målares läppar. Och jag tror att era konkurrenter tackar och tar emot. På det här viset får de lättare att göra en inbrytning på denna marknaden.

Gör det ni är bra på

I samma anda är hans reflexion över

Höganäs som färgfabrikant, sett i ett litet större perspektiv.

– Ni kom ju in på inomhusfärger i ett ganska sent skede, jämfört med konkurrenterna. För KF:s del så säljer vi enbart utomhusprodukter från Höganäs. Det är där som vi anser er styrka ligger. Kanske vore det till nytta för Höganäs att koncentrera sin produktutveckling på det sortimentet och inte plöttra bort utvecklingsresurserna, vilket man gärna gör när man breddar sitt produktprogram.

Bättre kundinformation

Lars Landmark har också önskemål om en del detaljförbättringar när det gäller färgburkarna.

– Alla som varit inne på en stormarknads färgavdelning vet vilket myller av burkar det är. Och hur svårt det är att hitta rätt färg. Eftersom vi säljer enligt självbetjäningss principen ser vi ju gärna att färgfabrikanterna rensar upp lite i sin burkflora. Tar bort onödiga dekorationer och i stället talar entydigare om inomhusfärg, utomhusfärg osv på burkarna. Helt i linje med KF:s numera välbekanta "vita varor", dvs tandkrämen Tandkräm, tvålen Tvål osv.

– En annan sak är att bruksanvisningarna oftast är skrivna av tekniker. Och tyvärr – här blir det en språkklyfta mellan textförfattaren och konsumenten. Lite lättare text i bruksanvisningen borde det kunna gå att få fram. Utan att man för den delen gör avkall på faktainnehållet.

Dilemma för kedjeföretag

Under 1980-talet kommer kraven på

riktig konsumentupplysning att skärpas, förutspår Lars Landmark. Och han är anhängare av en förbättrad information:

– Ta Höganäs Färgs burkar igen. Där står att målningsredskapen skall rengöras med Cupri Lacknafta och att målningen lämpligtvis bör utföras med en pensel av märket Rex, som Höganäs säljer. Alla vi som är i branschen vet ju att det går med vilken lacknafta som helst och med vilket fabrikat som helst på penseln. Alla konsumenter vet det inte. Och för oss som säljer ökar pressen på att vi skall ha de tillbehör som rekommenderas i våra stormarknader. Det har vi inte. Därmed anser jag att den typen av marknadsföring är ojust – både mot konsument och detaljist.

– Jag minns en annons från er som rubricerades "Trähus älskar röta". Sådant blir man enbart förbannad över att se. Jag förstår att alla vill sälja, men det bör ske på rätt sätt.

– Det är inte utan att det ökade inslaget av extrapriser på färg och tillbehör stör mig. Fabrikanterna ligger bakom kampanjerna. Men de gör fel när de sneglar på dagligvarorna. Färg bör ha samma pris på måndag som på lördag, det är jag övertygad om att merparten av konsumenterna önskar.

Knäck prisfrågan

Prisutvecklingen på färg har varit mycket snabb under senare år.

– Och här tror jag att ett av 1980-talets mest spännande problem ligger för färgfabrikanterna. Nämligen att knäcka prisfrågan. Den som hittar en billigare process eller på annat sätt skaffar sig prisfördelar jämfört med

konkurrenter kommer att gå ett ljus 80-tal till mötes.

– En annan sak som jag hoppas få se under nästa decennium är den fyrkantiga färgburken. Och det bör väl inte vara en omöjlighet. Färgen idag är ju betydligt bättre än den var då man använde den runda burken av omrörningsskäl. Vad man vinner med en fyrkantig burk är en enklare hantering på lager och i butiker. Och man kan få in betydligt mer färg på samma utrymme.

Egen tillverkning

Av vad som skrivits ovan framgår tydligt att KF inte är helt tillfreds med dagens färgfabrikanter, Höganäs inräknat. Och KF kräver skärpning:

– Vi måste helt enkelt få en bättre fungerande färgavdelning i stormarknaderna, som bygger på självbetjäning. Det behövs inte minst en förfinad information till konsumenterna, som jag redan nämnt. Lyckas inte fabrikanterna klara det är det inte omöjligt att vi tar saken i egna händer genom egen tillverkning på ett visst bassortiment. Funderingar finns åt det hållet, säger Lars Landmark.

Är vi lyhörda?

Det som sagts i det här reportaget gäller ett förhållandevis litet avsnitt i Höganäskoncernens produktion. Men det tjänar ändå som ett bra exempel på att våra kunder ställer krav och har önskemål om våra produkter på 80-talet. Krav som vi bör vara lyhörda för. Är vi det?

– Dåligt med samarbetet mellan olika avdelningar

Sedan några år tillbaka tar Höganäsbolaget emot praktikanter från Lunds universitet. Meningen är att dessa praktikanter skall få smaka på arbetslivet under sin studietid. Därmed skall de också vara bättre förberedda den dagen då de lämnar studierna bakom sig för att gå ut i förvärvslivet. **Lars Schéer**, Glumslöv, är en av vårens praktikanter. Brännpunkten har bett honom sammanfatta intrycken från praktiktiden.

– Låt mig först konstatera att det här är första gången i mitt liv som jag haft arbete som tjänsteman. De somrar jag tidigare jobbat har jag varit "på golvet".

– Med mig hit till Höganäsbolaget hade jag 20 poäng (ett betyg enligt den gamla benämningen) i informationsteknik. Jag har således bara läst en termin vid universitetet i Lund.

På extern information

Lars Schéer har praktiserat på avdelning Extern Information.

– På universitetet har vi ju fått veta hur viktigt det här med information är. Därför hade jag föreställt mig att det i ett företag av Höganäs AB:s storlek skulle finnas en stor informationsavdelning. Redan där sprack alltså den första myten, eftersom avdelningen är liten och bara består av fyra ordinarie tjänster.

– En klar fördel med att avdelningen är så liten är att ingen säger att "det här är mitt bord" osv. Alla hjälps åt med allt. För mig som praktikant var det givetvis bra. Jag har fått prova på nästan alla förekommande arbetsuppgifter. I de fall jag inte klarat av dem på egen hand har jag fått vara med och se hur det fungerar i alla fall.

Lars Schéer har praktiserat på Höganäs AB. Ett nyttigt avbrott i studierna, tycker Lars.

Ser med nya ögon

– Sett ur företagets synvinkel så kan säkert praktikanterna göra en hel del nytta. Det kan ju aldrig skada att det kommer in en person och ser med nya friska ögon på verksamheten. Vi, som praktikanter, kan ju ifrågasätta en hel del och bör givetvis göra det också.

– För egen del så tycker jag mig ha märkt att avdelningarna samarbetar väldigt litet. Jag hade nog tänkt mig att det var samarbete över avdelningsgränserna i en helt annan utsträckning. En extern informationsavdelning bör sitta som "spindeln i nätet" och förmedla information till tidningar och allmänhet, tycker jag. Men det har varit dåligt med tips från de olika divisionerna om sådant som skulle kunna användas i PR-sammanhang.

Nytta av praktiktiden

Lars Schéer skall nu fortsätta att läsa på universitetet, har han tänkt. Kommer han då att ha nytta av praktik-

tiden?

– Ja, utan tvekan. Under den här tiden har jag funderat över om jag har haft nytta av mina tidigare studier under praktiktiden. Men jag måste nog erkänna att jag inte kommit på något exempel där jag haft direkt nytta av studierna. Nu hoppas jag det blir annorlunda. Den teori som universitetet förmedlar kan jag direkt jämföra med hur det fungerar vid ett företag.

– Ett jobb på en informationsavdelning ger en bra överblick över företaget och man får rätt så snabbt en inblick i hur saker och ting fungerar. Genom att jag bl.a. varit med och lett studiebesök har jag hunnit träffa en hel del anställda under de fyra månaderna som praktikant.

– Även om långt ifrån allt stämde med mina förväntningar så kan jag tänka mig ett jobb av den här typen när jag avslutat mina studier. Och jag kan definitivt rekommendera mina studiekompisar att försöka få en praktikplats, avslutar Lars Schéer.

Lars vill förbättra svenskundervisningen

Lars Vilks, omstridd konstnär som nu arbetar med att förbättra svenskundervisning för bla verkstadsskolelever.

– Det material som hittills funnits har varit i stort sett oanvändbart. Jag skall försöka göra något idémässigt, där grundtanken helt enkelt är att få eleverna "med sig" i svenskundervisningen.

Orden kommer från **Lars Vilks**, som undervisar i svenska vid Höganäsbolagets verkstadsskola. Lars har fått ett stipendium på 2 000 kronor från Sveriges Verkstadsförening. Pengarna skall användas till att arbeta fram ett förslag till bättre svenskundervisning för bla verkstadsskoleelever.

Utan tvekan är han en omstridd person, Lars Vilks. Mest känd som konstnär – och en provokativ sådan.

– Just provokation är ett utmärkt sätt att få fart på eleverna! Man måste betänka att de som börjar på en verkstadsskola oftast är skoltrötta, dvs trötta på den form av undervisning de fick i grundskolan. När de läser svenska på verkstadsskolan vill de inte hålla på med uppsatser och grammatiklära enligt grundskolans läromodell. Så när de tex säger att de inte "kan" skriva uppsats så ger jag dem i upp-

drag att skriva om varför de inte kan, osv . . .

Undervisat i nio år

Lars Vilks har varit knuten till Höganäsbolaget i många år. Han började arbeta här 1963. Först på planeringsavdelningen, sedan på Centrallaboratoriet. Där stannade han till 1968. Sedan har han sökt sig andra vägar, företrädesvis inom konsten. Men svenskundervisningen på Verkstadsskolan har han hållit på med i nio år nu.

– Allmänt kan jag konstatera att det finns stora brister hos eleverna vad gäller så elementära saker som stavning och språkbehandling. Sådana tekniska brister tar det lång tid att rätta till. Och det går definitivt inte med militärexercis! Det måste till motivation. Idéer om hur man skapar det skall jag ge i mitt förslag, säger Lars Vilks.

Oanvändbart

Det material som Lars Vilks haft att tillgå under sina nio år som svensklärare avfärdar han kort och gott som oanvändbart.

– Därför har jag gått mina egna vägar i undervisningen. Uppsatsämnen har varit allt annat än "En dag i skogen" eller "En resa till Helsingborg". Och jag tycker att jag fått eleverna med mig. De har engagerat sig i ämnet svenska, trots att de ju är mest praktiskt lagda.

Någon gång i höst skall Lars Vilks undervisningsidéer ligga klara. Till fromma för Verkstadsföreningen och verkstadsskolor runt om i landet, gissar vi.

– Så förbereder vi oss för data:

Dags för MOFS-utbildning

Text: Marianne Quist

Brännpunkten hade ett utförligt reportage om MOFS-projektet i septembernumret 1978. Vi berättar här om det fortsatta arbetet.

Division Metallurgi skall få ett nytt system för order och fakturering. Det rör sig om ett minidatorsystem och projektet med att förbereda detta går under benämningen MOFS. MOFS står för Metallurgi Order Fakturering och Statistik.

Aktiviteterna med MOFS-projektet har hållit på sedan januari 1978. Projektgrupperna har diskuterat och ventilerat sina problem och man börjar nu få pusselbitarna på plats. En viktig bit återstår dock: Utbildningen. **Jan Gustafson** från Administrativ Utveckling är projektadministratör och han berättar:

– Vi är nu mitt uppe i utbildningsdelen. De som skall arbeta med det här systemet skall nu pröva på de praktiska momenten. Vi har terminaler utplacerade på vissa arbetsplatser, så det finns möjligheter att pröva och öva upp sina färdigheter. Det är skoj att se hur positiva våra "elever" är. Och det är mycket värdefullt att vi kan driva utbildningen parallellt med det ordinarie arbetet. De dagliga arbetsuppgifterna måste ju göras och får inte bli satta åt sidan.

Utbildning för 42

– Det är 42 människor som skall gå igenom den grundläggande utbildningen: operatörer, ordermottagare, planerare, expeditiönsfolk, försäljare, skeppningsfolk och speditörer. Även folk från Eldfast och Byggmateriel kommer att få den här utbildningen. Metallurgis skeppningsavdelning tar ju även hand om Eldfast och Byggmateriels exportorder och det är därför nödvändigt att de som svarar

Jan Gustafson tv projektadministratör i projekt MOFS. Här tillsammans med Ted Sjöbeck från konsultfirman Data Logic.

för exporthantering där också utbildas.

Grundutbildningen omfattar 4 timmar för var och en. Den går ut på att deltagarna skall lära sig att hantera terminalen, så att de kan utnyttja systemet inom sitt eget behörighetsområde.

– Systemet är uppdelat i behörighetsområden, förklarar Jan Gustafson. Det betyder att tex en ordermottagare endast har rätt att lämna och ta emot uppgifter vad som gäller order, medan försäljningsstatistiken och faktureringsdelen är låsta. Man behöver således en "nyckel" för att komma in i systemet. Även om inte alla 42 i sitt dagliga arbete kommer att arbeta vid terminalen är det oerhört viktigt att de känner till hur den fungerar och vilket bra hjälpmedel den är.

De som går igenom grundutbildningen får i sin hand IBM:s "Operatörsanvisningar". Den skall de ha läst ige-

nom innan de börjar med själva utbildningen. Utbildningsmaterialet består av tangentbordsövningar och det gäller att lära sig betydelsen av "Sign off, Enter, Menu, Command, Delete, Insert ...". Om man vill kan man också testa sin färdighet i att skriva snabbt. Och datorn sätter själv betyget på utskriften!

Måste kunna mer

Av de här 42 personerna är det 36 som måste kunna ännu mer. Jan Gustafson:

– Vi har en utvidgad utbildning för de så kallade direkt berörda. Den utbildningen varierar mellan 8–10 timmar och skall genomföras under 6 veckor. I slutet av oktober måste den vara avslutad.

– Meningen med den utvidgade utbildningen är att deltagarna skall känna till alla delar i systemet, från ordermottagningen till skeppningsdoku-

mentet. På så sätt får var och en större förståelse för vad deras egen arbetsinsats betyder för arbetskollegerna. En felaktig uppgift skapar kedje-reaktioner och kan förorsaka kolle-gerna besvär och extra arbete. Men tyngdpunkten i utbildningen ligger gi-vetvis på var och ens eget arbetsom-råde.

Eldprovet

När den utvidgade utbildningen är klar är det dags för ett mycket viktigt moment. Hela systemet skall testas och alla inblandade sätts på prov.

– Under två veckor skall vi köra hela systemet för att se att allt klaffar. Vi övar med verklighetstroga uppgifter. Det blir två spännande veckor för oss som arbetat med projektet, säger Jan.

Dagen MOFS

Tisdagen den 13 november är dagen MOFS, dvs det är den dag då syste-met tas i bruk på riktigt. Fredagen-lördagen-söndagen före denna dag skall användas till att lägga in alla de cirka 500 orderna i systemet. Måndagen går åt till att flytta terminalerna till respektive arbetsplatser.

– Det kommer att finnas 5 st termina-ler på Bruksgården, där försäljnings- och skeppningsavdelningarna huse-rar. Planeringen, Expeditionen, Eld-fasts Samordning/Kundservice och Byggmaterials Exportsektion skall ha vardera en. Totalt 9 terminaler. Cent-ralenheten är placerad på Bruksgår-den och vi skall ha en huvudoperatör som har ansvaret för det hela.

Bra hjälpmedel

IBM har levererat minidatorerna. Data Logic har arbetat fram systemet i samråd med delprojektgrupper, pro-jektledare, projektadministratör och eget datafolk. Utbildningspaketet har tagits fram av delprojektledarna och Utbildningsavdelningen. Och alltsam-mans kommer att kosta ca 1,3 miljo-ner kronor.

– Det är mycket pengar och många arbetstimmar som gått åt till det här projektet, säger Jan Gustafson. Det är också det första projektet av det här slaget som genomförts inom vårt företag. Det är bara att hoppas att det skall fungera och att så många som möjligt förstår vilket bra hjälpmedel vi får.

Träning ger färdighet

Kerstin Johansson på Metallurgiska försäljningsavdelningen skall kunna plocka fram försäljningsstatistik ur minidatorn.

– Det är lite knepigt i början, säger Kerstin och läser noga i instruktions-boken innan hon trycker på tangen-terna. Texten på bildskärmen är svår att läsa, speciellt när man har glas-ögon. Förmodligen måste jag byta till andra glasögon när jag arbetar vid terminalen.

Utlastningen av järnpulver skall regi-streras. Annars vet man bl a inte vad som finns på lager. Det är **Ulf Ek-lundh** som i fortsättningen skall mata in uppgifterna via terminalen. Ulf ar-betar på Orderplaneringens expedi-tion.

– Det är inte svårt att lära sig det här, säger Ulf. Det blir enklare också. Idag stansas ordern och sändes via telex till vår dataavdelning. Nu kom-mer vi att slå in uppgifterna på termi-nalen, som kommer att finnas på vår expedition.

Här försvann en avdelning

Nu är det tomt på avdelningen. Ferti Jaakkola saknar jobbet på HF-avdelningen, men kunde inte acceptera erbjudandet att flytta med till Höganäs.

Under semestern i år försvann en avdelning från Bohusverken. Det var den sk HF-avdelningen, där HF står för hardfacing.

Det här beslutet är inte populärt vid Bohusverken. Kritiken har inte uteblivit. Blä har man från fackligt håll ansett att den kalkyl som låg till grund för beslutet var väl optimistisk.

Leif Haglund är ordförande för Metallklubben vid Bohusverken. Han har ingått i en facklig arbetsgrupp på sex personer som följt beslutsgången: – Vi ville ha kvar HF-avdelningen här uppe av flera skäl. Dels med anledning av arbetstillfällena, dels med anledning av att det var en lönsam avdelning.

– Vi menar att Bohusverken utan den här avdelningen får sämre lönsamhet. Det kan i sin tur göra det lättare för företagsledningen att fatta ett beslut om definitiv nedläggning av Bohusverken.

Levt med hotet

Bohusverkens framtid har ofta varit på tapeten under 1970-talet. Och det är väl den främsta anledningen till att man från fackligt håll värnat om den lönsamma HF-avdelningen.

– Vi har svårt att förstå beslutet över huvud taget. Och den kalkyl som man visat oss över tänkta inbesparingar i och med att avdelningen flyttas till Höganäs tål att diskuteras. Från företagsledningens sida ville man inte lyssna till den kritiken. Kalkyler kan man göra på många olika sätt, beroende på vad man vill visa med dem. Men jag är övertygad om att verkligheten kommer att visa att vår kritik var riktig, säger Leif Haglund.

Kunde inte flytta med

En av dem som arbetade på HF-av-

delningen, **Ferti Jaakkola**, har nu fått annat jobb vid Bohusverken.

– Jag kunde inte flytta med till Höganäs, eftersom min fru har jobb här i närheten och skulle få svårt att hitta ett nytt i Höganäs. Det är synd, för jag trivdes bra på avdelningen. Tiden gick fort.

– Jag förstår inte heller varför man flyttade den. Det gick ju hyggligt att köra här uppe. Att flytta den måste kosta rätt mycket pengar. Och sedan skall anläggningen trimmas in. Det blir till att börja om från början.

Egendomligt

Lennart Lagerholm på laboratoriet vid Bohusverken står också helt oförstående till beslutet.

– Ja, speciellt att det skulle komma nu. Förr eller senare hade ju avdelningen hamnat i Höganäs. Men jag trodde åtminstone att vi skulle få nå kapacitetstaket här i Bohus och att man sedan investerade i en ny, större anläggning i Höganäs.

– Nu känns det tyvärr som en knäpp på näsan åt det atomiseringskunnande som onekligen finns här i Bohus. Precis som om vi inte skulle klara av hardfacingproduktionen här . . .

– Nu kan man bara hoppas att vi får något bra i stället. Varför inte använda utrymmet till en ny experimentugn för atomisering? Det var ju till det som ugnen var avsedd från början. Men experimentverksamheten

fick avbrytas när ugnen skulle användas för HF-produktion.

Frigör kapacitet

Platschef **Dag Olsson** kommenterar flyttningen av HF-avdelningen så här:

– Visst är det tråkigt att förlora en bidragsgivande produkt, men man måste se det hela i ett större sammanhang. Pengarna kommer ju koncernen tillgodo även om produktionen ligger i Höganäs.

– Jag tycker också det är ett riktigt grepp med tanke på att det finns fina forsknings- och utvecklingsresurser i Höganäs. Och hardfacing är på gång – utan tvekan. Volymen kommer att öka.

– Talet om att det skulle bli lättare att lägga ned Bohusverken efter det här tror jag man skall ta med en nypa salt. Vi har haft en fin utveckling för vårt atomiserade järnpulver. Vi har försökt visa vad vi kan här uppe, blä genom rekordproduktion i år. Därför hoppas jag att man satsar ännu hårdare på Bohusverken från ledningens sida.

– Vi har fått ökad kapacitet på laboratoriet i och med att vi släppte hardfacing ifrån oss. Det gör att vi kan ägna mer tid åt att utveckla det atomiserade järnpulvret som vi gör här. Och det handlar ju i volym om cirka 100 gånger mer än det HF-pulver vi gjorde.

Nykomling i Höganäs: Här är höglegerade avdelningen

1972 var det första hela året som Höganäs AB tillverkade hardfacingpulver. Produktionen var då ganska låg. Nu räknar man med att producera betydligt mer det här året. En sjudubblad volym, gott och väl.

– Rimligtvis bör vi på sikt kunna sälja och producera ännu mer. Jag tror att hardfacingproduktionen kommer att gå stadigt 2-skift inom ett-två år, säger **Leif L'Estrade**, som är produktionsansvarig för den nya avdelningen i Höganäs.

Tillverkningen av hardfacingpulver, som används för ytbeläggning i olika sammanhang, har i Höganäs fått sällskap med tillverkning av ferrosforlegeringar. Dessa legeringar ingår som beståndsdelar i en del av våra presspulver. Det samlade namnet på tillverkningen av de här båda produkterna är Höglegerade avdelningen.

Hjälp från Bohus

Givetvis är det inte bara produktionsutrustningen som flyttats från Bohusverken till Höganäs. Leif L'Estrade:

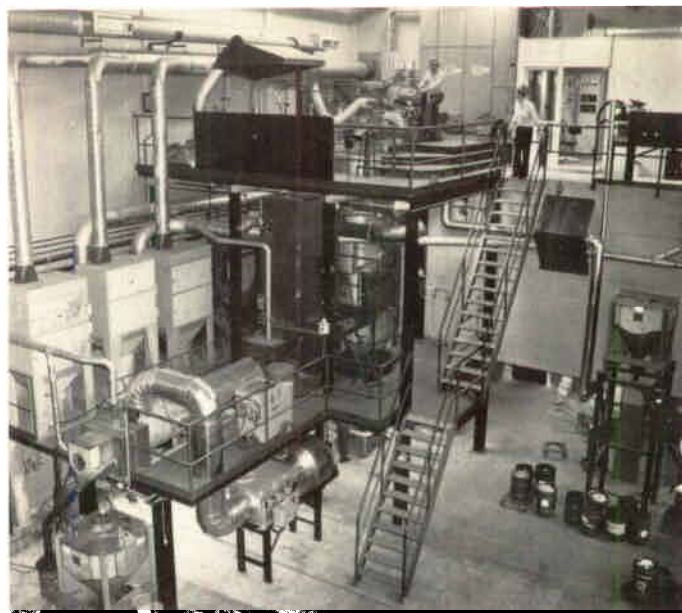
– Under inkörningsperioden har vi hjälp av Sture Lövgren, som var produktionsstekniker i Bohus. Vidare hjälper Bruno Malmberg till. Han arbetade med produktion av hardfacingpulver i Bohus. Vi konsulterar även laboratoriet vid Bohusverken där man, under de år som produktionen av hardfacingpulver pågått, utvecklat kvalitetskontrollen.

– Vi har idag betydligt bättre och stadigare kvalitet på våra höglegerade pulver än vi hade vid starten för åtta år sedan. Detta, tillsammans med vår snabbhet och säkerhet i leveranserna, är bästa plattformen för en ökad volym av hardfacingpulver.

Blandat 1-skift och 2-skift

Till en början kommer man att köra

En vy över den nya höglegerade avdelningen i Höganäs.

1-skift och 2-skift blandat. Men redan inom ett-två år tror Leif L'Estrade att kontinuerligt 2-skift kan bli aktuellt.

– Idag tillverkar vi ett 10-tal olika baslegeringar. Men det finns säkert ett 100-tal av vilka vi skulle kunna tillverka de flesta. Det handlar alltså om nya användningsområden som vi hoppas kunna komma in på.

Hela intrimningsjobbet är inte avslutat ännu även om man redan kommit upp i full produktion i 1-skift.

– Vi måste bli åtgärda en del saker då det gäller arbetsmiljön. Jag räknar med att det tar några månader. Men vid årsskiftet bör allt vara klart. Under inkörningsperioden utbildar vi också de nya medarbetarna som inte tidigare arbetat med den här typen av produktion.

Nio anställda

Leif L'Estrade är alltså produktionsansvarig. Han skall även i fortsättningen ägna sig åt forskning och utveckling inom höglegerade pulver, som han arbetat med sedan 1974. **Dick Klintberg** är produktionsstekniker, vilket innebär att han sköter den dagliga driften i den nya höglegerade avdelningen.

Där finns också **Bruno Malmberg**, inlånad från Bohusverken. Övriga medarbetare är **Bo Litzén**, smältare, **Stefan Gullberg** och **Sven-Erik Andersson**, granulerare, **Nils Bengtsson** och **Lars Persson**, pulvermän, och **Per Ask**, som enbart sysslar med tillverkningen av ferrosfor.

Stående frv ses Dick Klintberg, Bruno Malmberg, Leif L'Estrade och Lars Persson. Sittande ses nerifrån Bo Litzén, Sven-Erik Andersson och Stefan Gullberg. Mannen till höger är Nils Bengtsson.

– Vad menar vi med jämställdhet?

undrar SIF:are

Text: Marianne Quist

Vi talar och tycker om jämställdhet. Men har vi samma tolkning av vad vi menar med jämställdhet? Deltagarna i SIF:s studiecirkel i Höganäs skall försöka komma fram till en gemensam värdering.

– Det är svårare än vi trodde, säger Peter Arcadius, som är SIF HB:s jämställdhetsombud och leder studiecirkeln.

Lagen om jämställdhet är antagen. Ansvar för att den efterlevs ligger på arbetsmarknadens parter. SIF-klubben i Höganäs har inom sig utsett ett jämställdhetsombud, Peter Arcadius, som således har uppgiften att värna om jämställdheten för SIF-medlemmarna.

– För att få igång verksamheten gick jag ut till SIF-klubbens sektioner och bad dem utse var sitt jämställdhetsombud, så att vi tillsammans kunde bilda en studiecirkel. I början av maj satte vi igång och en sista extra träff skall vi ha efter semestern. De som deltar är Gunvor Eklundh (Byggmaterial), Wilma Hümbs (Ekonomiavd), Karin Jönsson (Metallurgi), Sonja Nordström (Tekniska avd), Carla Lundh (Eldfast) och Lena Sandahl (Administrativa avd).

– Studiecirkeln är baserad på material från TCO/TBV, men jag har också plockat samman aktuella artiklar och litteratur som vi diskuterat kring, berättar Peter.

Egna erfarenheter skapade diskussion

Skall man få till stånd en förbättring så gäller det att veta vad det finns för

problem och vad man har för mål. Det är lika svårt att definiera problemen som att hitta en väg till förbättring.

– Vårt mål med studiecirkeln var att först och främst få en gemensam värdering av vad vi menar med jämställdhet. Vi måste ju tala om samma sak i vårt fortsatta arbete. Vi har inte varit fastlåsta vid kursmaterialet eller vid vad andra tycker och tänker i ämnet, utan vi satte i gång med diskussioner

kring egna erfarenheter från barn- dom, skola, hem och arbetsliv. Diskussionerna blev livliga, intressanta och gav stor behållning.

Det var svårt att få ner den gemensamma värderingen på papper. Peter: – Mot slutet av studiecirkeln försökte vi få fram en lista på vad vi ansåg som väsentligt för oss inom Höganäsbolaget att gå vidare med i jämställdhetsfrågan. Men det har inte blivit någon lista än. Vi har svårt att bestämma

Är det dej jag
skall se upp till?

Är det dej jag
skall se ner på?

vad begreppet jämställdhet står för. Börjar man plocka isär "lika rättigheter i arbetslivet" så stöter man snart på problem och frågetecknen blir många. Jag hoppas trots allt att vi har fått klarare begrepp om den här frågan då vi träffas en extra gång efter semestern.

Förstå varandra

Förutom de utsedda sektionernas representanter var ytterligare fyra SIF-are med i studiecirkeln – Margit Karlsson från Eldfast, Christine Dorup från Data samt Paul Ekroth och Gösta Ekenberg från Metallurgiska produktionen.

– Det var skillnad i ålder mellan deltagarna och på så sätt fick de olika "generationerna" begrunda och försöka förstå varandras synpunkter, säger Peter.

De flesta av oss kopplar samman jäm-

ställdhet enbart med kvinnans lika rättigheter i arbetslivet. Men det rör mannen lika mycket. Exempel:

Eriks tankar: – Jag vill gärna var pappaledig. Men platsen som sektionschef är ledig och jag skulle gärna vilja söka den. Tar jag nu ledigt så ligger jag risigt till hos Nisse. Han ser rött när han hör talas om såna här nymodigheter. Det är ju ett stort jobb på gång också som måste vara klart. Tar jag nu ledigt så är jag väl osolidarisk. Det blir väl antingen Kalle eller Sven som blir sektionschef. Dom har ju inga småbarn. Nä, det är bäst att jag inte tar ledigt. Stina där hemma får offra sig . . .

Eller Erik bestämmer sig för att ta ledigt:

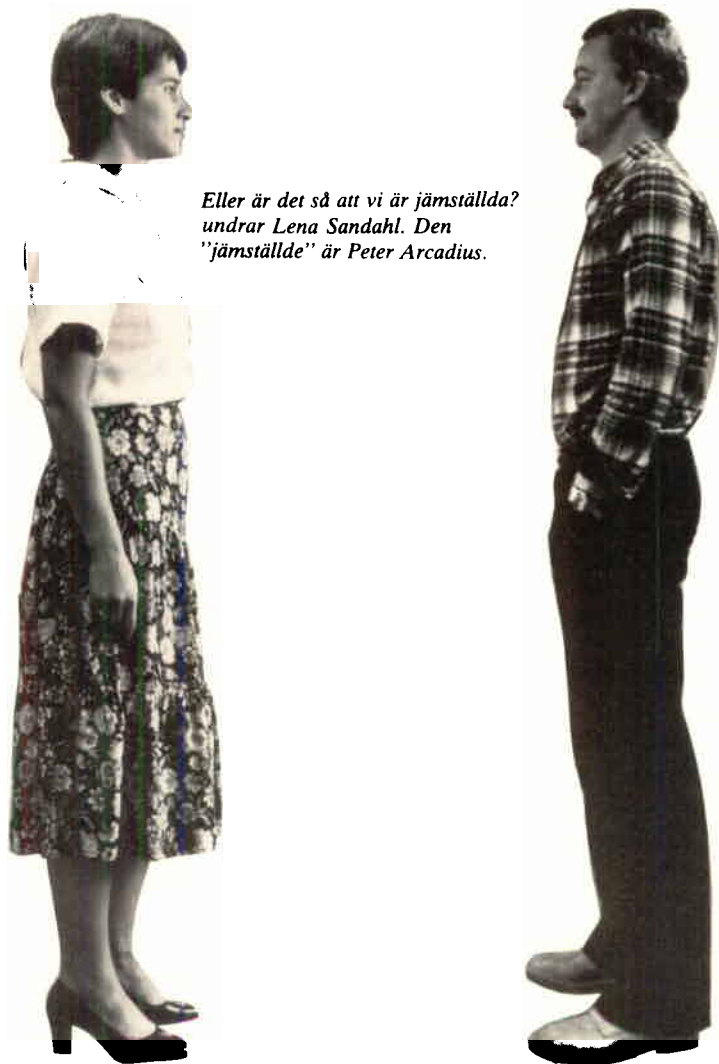
Nisses tankar: – Det var som sjutton också. Och jag som hade tänkt prata väl för Erik så att han skulle bli sektionschef. Han är ju inte att lita på. Pappaledigt, sånt trams. Han kunde

väl tänkt på att vi måste bli klara med det här stora jobbet. Jakob blir vansinnig om vi inte blir färdiga i tid. Då ligger jag risigt till. Nä, jag får nog satsa på Kalle eller Sven. Dom kan man ju lita på. Inte tog dom ledigt för femton år sen när dom fick barn . . .

Ljusare framtid

Det var två påhittade situationer som kan vara verklighet ute i arbetslivet. Går det att ändra på folks inställning? – Det är svårt, men jag är optimist för framtiden, säger Peter. Jag tror att vi börjar få en större förståelse och en större öppenhet mellan chefer och medarbetare. Det gör att man kan lösa problem av det här slaget.

– Vår uppgift inom SIF är att föra ut upplysning och få igång en diskussion om jämställdhet bland våra medlemmar och på sätt få en positiv inställning till mannens och kvinnans lika rättigheter inom arbetslivet.

Eller är det så att vi är jämställda?
undrar Lena Sandahl. Den
"jämställda" är Peter Arcadius.

För dej som vill studera

Stipendiefonden har blivit en populär instans och ansökningarna om bidrag till studiekostnader är många. Positiv utveckling i och för sig, men det innebär också att det måste finnas pengar för att kunna tillmötesgå alla önskemålen. Fondens kapital består av aktier och obligationer. Avkastningen under 1978 var ca 17 000 kronor. Dessa pengar skall räcka till de stipendieansökningar som kommer in under 1979. Men det gör dom inte... Tidigare har stipendiefondens styrelse ibland varit tvungen att ta av fondens kapital för att kunna betala ut stipendiepengar. Men det kan man förklarligt nog inte hålla på med i längden. En arbetsgrupp bestående av representanter från facket och utbildningsavdelningen i Höganäs har därför arbetat fram nya tillämpningsregler för stipendiefondens stadgar. Man har försökt att jämka samman tillgång på pengar med efterfrågan på stipendier. Detta har inneburit att en del utbildning inte längre ersätts via stipendiefonden utan bekostas på annat sätt.

Bidrag från stipendiefonden

Bidrag från stipendiefonden kommer endast att utgå till *kompetensgivande utbildning* på grundskole-, gymnasie- och högskolenivå. Du kan alltså läsa enskilda ämnen och/eller kombinationer enligt utbildningsplan för grundskola, gymnasium och högskola. Utbildningen skall avse ämnen inom företagets verksamhetsområde. Och du skall kunna visa upp godkända betyg från föreskrivna prov och tentamina för att få stipendiepengarna.

● Vem ska söka?

Du skall ha ett års sammanhängande anställning då studierna påbörjas. Dispens från denna regel kan ges av stipendiefondens styrelse.

Höganäsbolagets Stipendiefond Utdrag ur stadgarna:

"Stiftelsens ändamål är att utan enskilt vinstsyfte uteslutande åt anställda i Höganäs AB eller dess helägda svenska dotterföretag lämna bidrag för *kommersiell, teknisk eller administrativ* vidareutbildning inom yrket genom deltagande i kurser, inhämtande av utlandspraktik eller på annat lämpligt sätt."

● När kan du studera?

Du kan läsa på fritid eller du kan bedriva dina studier med stöd av studieledighetslagen.

● Hur stort är bidraget?

Du kan få högst 1 500 kronor per termin. För högskoleutbildning gäller maxbeloppet 2 000 kronor. Bi-

dragets storlek baseras på CSN-poäng (CSN = centrala studiestödsnämnden) för grundskole- och gymnasieutbildning och på kurspoäng för högskoleutbildning:

- för studier på bostadsorten får du 5 kr per CSN-poäng
Exempel: Om du vill läsa företags ekonomi på kvällstid enligt 3-årig ekonomilinje så ger denna utbildning 92 CSN-poäng. Du får alltså 460 kronor i bidrag.
- för studier utanför bostadsorten och för studier bedrivna på heltid enligt studieledighetslagen får du 10 kr per CSN-poäng. Exempel: Om du begär studieledighet för att läsa teknologi och tekniska specialämnena 4-årig linje, och denna utbildning ej finns på bostadsorten, så ger denna kombination 175 CSN-poäng. Det blir en ersättning av 1 750 kronor, som du får om du gör utbildningen på mer än en termin. Genomför du utbildningen på en termin så får du maxbeloppet 1 500 kronor.
- för högskoleutbildning får du 100 kr per kurspoäng.
Exempel: Om du läser juridik 10 poäng vid ABF:s/TBV:s universitetscirkel eller vid universitet får du 1 000 kronor. Läser du företags ekonomi 20-40 poäng, således 20 kurspoäng, får du 2 000 kronor. För högskoleutbildning är maxbeloppet nämligen 2 000 kronor.

Och som sagt, pengarna får du först när du kan visa upp godkänt betyg.

● Får du förskott?

Nej. Tidigare har förskott utbetalats av fonden, men denna möjlighet finns inte längre.

Om du har en "startkostnad" på

över 500 kronor kan du låna pengar via Tjänstemännens Intressekassa eller genom förskott på lön.

Övrig utbildning på fritid

Om du på din fritid (ej semester eller studieledighet) vill vidareutbilda dig kan du få utbildningen betald av företaget.

- utbildningen skall vara till nytta för din nuvarande eller eventuellt planerade befattning. Det är din avdelningschef/motsvarande och ut-

bildningschefen som avgör detta. Den egna avdelningen betalar utbildningskostnaden.

- om utbildningen anses vara till nytta för företaget. Utbildningschefen avgör detta i samråd med facket och kostnaden förs på ett centralt utbildningskonto.
- all utbildning i främmande språk tillstyrkt av din närmaste chef. Ersättningen sker via det centrala utbildningskontot.

Ersättningen för utbildningskostnaden betalas ut till dej i efterskott, då du kan visa upp intyg eller betyg från studierna. Du får högst 1000 kronor per termin och högst 3000 kronor under en rullande 5-årsperiod.

Och du skall ha minst ett års sammanhängande anställning för att få ersättning för dina studier.

Och inte att förglömma: kurser av hobbykaraktär får du ingen ersättning för. Du får alltså själv betala din kurs i porslinsmålning eller i fallskärms-hoppning!

Ansökningsblanketter kan du få från Utbildningsavdelningen i Höganäs, som besvarar alla dina frågor som rör studier.

Anmälan skall lämnas till Utbildningsavdelningen via din chef så tidigt som möjligt, dock senast innan utbildningen är avslutad.

CHANSER – CHANSER – CHANSER – CHANSER –

Saxat ur Ledarskap och Lönsamhet

Chanser visar sig inte klart och iögonfallande, utstyrda med instruktioner om hur de bör utnyttjas. De är inga vackra fjärilar, som genast tilldrar sig uppmärksamheten – snarare liknar de larver, som de flesta ignorerar eller t o m trampar på.

Den som får utbyte av chanserna är den som gör något – inte den som var den förste som *tänkte* göra något.

Världen är full av människor som njuter av att kritisera och förkasta nya förslag. Att göra en enda sak litet bättre är emellertid av långt större värde än söka påvisa tusentals fel.

En chans i näringslivet består i att vissa omständigheter gör sig gällande, vilka – riktigt utnyttjade – kan bilda

grunden för en förbättring av nettore-sultatet.

En människa med normala utförsgåvor, som är uppmärksam på de chanser tillvaron bjuder, kan utträta mycket. Däremot har chanser inget värde för de människor som saknar blick för nya möjligheter.

Ofta kan det uppstå en stor chans för hundratals människor utan att så mycket som en enda av dem upptäcker den; och även om de gör det, saknar de flesta av dem den nödvändiga ambitionen att utnyttja möjligheterna.

Varje företags framgång är avhängig medarbetarnas mod. Om företaget skall kunna utnyttja de chanser, som uppstår, är det nödvändigt att det disponerar över medarbetare som inte är rädda för att bryta mot det normala.

Det mest karakteristiska draget hos den framgångsrika människan är hennes förmåga att upptäcka och utnyttja chanser. Den människa som blott väntar på att chansen skall komma till henne – eller på att andra skall finna den åt henne – kommer aldrig att nå sina mål.

På det hela taget spelar slumpen en långt mindre roll här i tillvaron än de flesta föreställer sig. Vad en människa gör *trots* omständigheterna – och inte på grund av dem – är den verkliga måttstocken på hennes förmåga.

Förmåga att utnyttja chanser försvinner inte därför att man uppnår pensionsåldern. Även om en 65-åring inte längre har den fysiska kapacitet han hade som 35-åring, har han fortfarande rika möjligheter att utnyttja sina upparbetade kunskaper och erfarenheter i nya situationer.

Inbjudan till årets pensionärsdagar

Traditionellt så arrangerar Höganäs AB "pensionärsdagar" för dem som pensionerats från företaget. Så blir det även i år. Här nedan kan du se vilken dag som gäller för dig. Det har ordnats med tre olika program, beroende på

vilken plats i nordvästskåne du har arbetat.

Du som vill följa med på pensionärsdagarna måste anmäla det senast den 18 oktober 1979.

Anmälan gör du till Ulf Carlbark, av-

delning Extern Information på Höganäs AB. Han har telefonnummer 042-42400, anknytning 219. Ring till Ulf mellan 9 och 11, måndag-torsdag. OBS! En anhörig eller bekant får medfölja.

Bjuvsverkens pensionärer

Pensionärer från Bjuvsverken och Bjuvs gruva inbjuds till att besöka Skrombergaverken

månd. 22 okt. 1979

Samling sker i Bjuvsverkens matsal kl 09.45 där det bjuds på kaffe. Därefter åker vi buss till Skrombergaverken. Efter fabriksvisningen bjuder företaget på lunch. Vi beräknas vara tillbaka vid Bjuvsverken omkring kl 14.00.

Skrombergaverkens pensionärer

För Skrombergaverkens pensionärer blir det i år visning av Bjuvsverken. Visningen äger rum

tisd. 23 okt. 1979

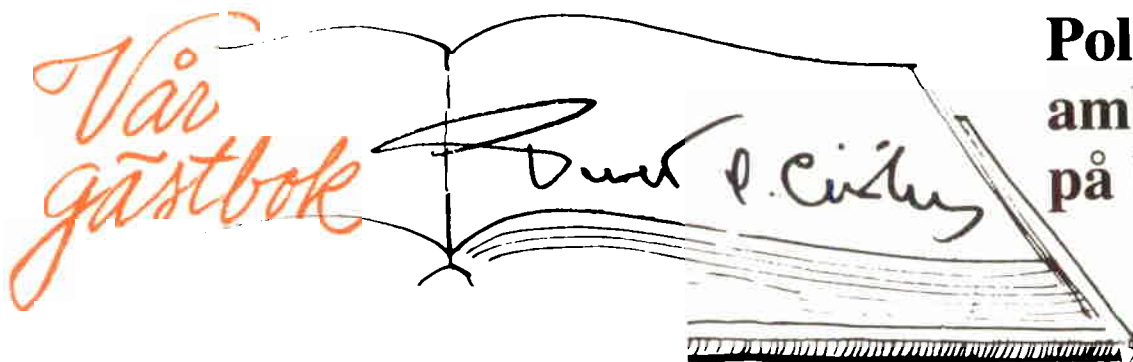
Vi samlas över en kopp kaffe i Skrombergaverkens matsal kl 10.00. Buss avgår till Bjuvsverken, där vi tittar på fabrikerna. Företaget bjuder därefter på lunch och vi beräknar vara tillbaka vid Skrombergaverken omkring kl 13.30.

Höganäs pensionärer

De pensionärer som arbetat vid Höganäsbolaget i Höganäs inbjuds till visning av Takpappfabriken och Centralverkstaden

onsd. 24 okt. 1979

Vi samlas i Folkparken, Höganäs, Stora salen, kl 09.30. Där bjuds det på kaffe. Med buss åker vi därefter till fabriksvisningen. Klockan 12.00 är vi tillbaka i Folkparken där företaget bjuder på lunch.

Polske ambassadören på besök

I slutet av augusti gästades Höganäs AB av Polens ambassadör samt Polens konsul i Malmö. De besökte bl a Takpappfabriken där driftsingenjör Bo Larsson berättade om produktionen.

På bilden ses från vänster ambassadörens son Jaroslov Ciešlar, konsul Josef Kostera, ambassadörens fru Irmína Ciešlar, ambassadören själv, Pavel Ciešlar, samt företagets värdar – koncernchefen Ernst Geijer och divisionschef Tommy Bergdahl.

Åtta år som VD:

– Både glädjeämnen och besvikelser..

Den 1 juli i år var det VD-skifte i Västervik. Efter åtta år lämnade nämligen KG Thafvelin sin VD-post på SlipNaxos. Han efterträddes av Mats Bergqvist.

– De här åren har innehållit såväl glädjeämnen som besvikelser. Glädjeämnen främst i form av angenäma kontakter med företagets alla medarbetare. Besvikelser över att vi inte kunnat genomföra alla expansiva planer vi drog upp, konstaterar KG Thafvelin i avskedsintervjun.

KG Thafvelin avgick den 1 juli 1979 som VD för SlipNaxos i Västervik.

Det var i oktober 1971 som KG Thafvelin kom till Västervik för att styra vår företagsskuta där, SlipNaxos. Vid den tidpunkten var det ingen som ens tagit ordet oljekris på sina läppar. Och vem kunde då ana att den krisen skulle följas av en rad inhemska kriser inom branscher där SlipNaxos hade, och har, stora kunder?

– Just oljekrisen och de branschkriser som följde i dess spår har varit kännbara för SlipNaxos. Vi drog upp expansiva planer då jag tillträdde. Men vi tvingades konstatera att alla dessa inte kunde genomföras. Branscher som varv och stål har under de här åren genomgått svåra omställningar. Och det har drabbat oss, eftersom vi är mycket beroende av vår hemmarknad, säger KG Thafvelin.

Svårt att kompensera

– Vi har på olika sätt försökt kompensera det volymbortfall vi drabbades av här i Sverige. Vi har byggt upp säljande dotterbolag i England och Frankrike. Från och med i år har vi startat ett försäljningssamarbete med Sandvik i Västtyskland. Men det tar lång tid att bygga upp nya marknader

i en sådan bransch som vi arbetar i.

– Med bl a de här åtgärderna så är vi ändå på rätt väg. Som jag ser det har SlipNaxos goda förutsättningar att lyckas i framtiden. Det är ett modernt företag inom sin bransch och storleken är tillräcklig för att kunna konkurrera – om kapaciteten kan utnyttjas.

MBL – på gott och ont

Under den tidsperiod som KG Thafvelin innehaft VD-skapet på SlipNaxos har det hänt åtskilligt inom arbetslivet. Vi tänker på demokratiseringsprocessen med bl a MBL. Hur ser han på den saken?

– Givetvis är det här positivt för människorna. Men det skall också följas upp med att de anställda tar ansvar för de beslut som fattas. Alla skall känna delaktighet i och ansvar för besluten. Ännu så länge tror jag inte man märkt så mycket ute på de enskilda arbetsplatserna. Så här i inledningsskedet, när lagstiftningen skall anpassas till verkligheten, finns det stor risk för byråkrati. Med en sådan följer minskad effektivitet i företaget.

För att motverka att det skall drabba företaget måste företagsledning och fack samarbeta.

SlipNaxos-andan

Det åttaåriga uppdraget som verkställande direktör för ett företag, drabbat av kriser inom kundbranscher, har även lämnat trevliga minnen, framhåller KG Thafvelin:

– Det har varit en intressant period att genomleva. Och gärna minns jag den goda SlipNaxos-andan som stått orubbad under den i övrigt föränderliga tiden. Samma sak med lojaliteten och det goda samarbetet mellan alla parter inom företaget. Det här är viktiga saker som säkert kommer att bestå och förhoppningsvis utvecklas ytterligare i framtiden.

KG Thafvelin skall stå till förfogande för konsultuppdrag åt SlipNaxos även i framtiden. Han behåller kontakten med slipbranschen genom sitt ordförandeskap i den svenska branschorganisationen för sliptillverkare. KG Thafvelin är dessutom chefsdelegat för Sverige i den internationella branschföreningen.

En av oss

– ”Riktig” svensk blir jag nog bara på papperet

Text: Bo Olausson

Janos Nemeth är invandrare. Han flydde från Ungern 1956, ett årtal som för alltid etsat sig fast i hans och landsmännens minne. Hur ser han på sin egen situation idag? Är Sverige ”hemma” för honom nu? Om det och mycket annat berättar Janos i Brännpunktens serie ”En av oss”.

– Visst har jag samma förmåner som alla andra svenskar. Men det hjälps inte. ”Riktig” svensk blir jag nog bara på papperet ändå. Lika svårt som det är för en ölänning eller en smålänning att bli skåning, bara för att de har flyttat till det här landskapet.

Så ser han på sin situation, Janos Nemeth på Centralverkstaden i Höganäs. Det är nu 23 år sedan han lämna-

de familj och vänner i Ungern. Han var långt ifrån ensam. Och det finns flera ungerska flyktingar här på Höganäsbolaget.

Inte bitter

Det finns inte någon bitter underton i konstaterandet att han inte är någon ”riktig” svensk – trots medborgarskapet. Janos Nemeth tycker att han har

det bra i Sverige. Han trivs i Höganäs och trivs med sitt jobb. Humor har han i rikliga portioner. Ett i och för sig osvenskt drag, men uppfriskande för omgivningen.

– Jag återvänder till Ungern om somrarna. Då brukar vi säga i familjen att vi skall hem till Ungern. Men när vi varit där en tid så vill vi "hem till Sverige". Och Sverige är mitt hem nu, ingen tvekan.

Till Höganäs 1964

Han kom till Borås först. Men 1964 var det dags att ta sig söderut. Janos Nemeth blev höganäsare. Och när vi frågar vad han gjort under de 15 åren här kommer svaret snabbt:

– Jag har varit med om att ödelägga delar av koncernen. Ansiktet spricker upp i ett leende, som så ofta. Och han fortsätter.

– Saken är den att jag jobbat på Rörfabriken, som nu är nedlagd. Sedan började jag på Plastfabriken. Den är också nedlagd. Så dom som är vidskepliga här på Maskinverkstaden tycker kanske inte att det är så bra att jag är här nu . . .

Projekt 80

Strax innan vi gjorde intervjun med Janos Nemeth hade han läst om Projekt 80 i HB-nytt. Det är ett nystartat projekt som bl a syftar till ett lönesystem, där varje avdelnings lönsamhet påverkar lönen för dem som arbetar där. Ännu så länge ligger projektet bara på idéstadiet. Men det var tillräckligt för att Janos och hans arbetskamrater skulle börja diskutera det:

– Jag fattar inte hur man skall kunna göra Centralverkstaden till ett " eget företag " med krav på lönsamhet. Vi

är ju serviceenhet till divisionerna. De kräver att vi skall ställa upp dag och natt när något går sönder. Hur skall vi då kunna ta externa jobb, som vi kanske måste bryta ideligen för att klara vår service inom Höganäsbo-laget?

– Jag fattar inte att Centralverkstaden under sådana omständigheter skulle kunna överleva. Och skall dessutom vår lön påverkas av lönsamheten . . . ?

Nej, det måste nog till mer övertygelse från projektledningens sida innan Janos Nemeth och hans kamrater på verkstadsgolvet sväljer de här tankegångarna.

Engagerar sig gärna

Sedan 1,5 år tillbaka är Janos Nemeth skyddsombud. Han tycker att det finns en hel del att önska i form av arbetsmiljöförbättringar i Maskinverkstaden.

– Vi har fått ett pausutrymme nu, mitt i verkstaden. Men vi skall kämpa för att vi får tak och väggar också, så att vi kan sitta ostörda av maskiner under våra pauser. Vi kallar pausutrymmet för hagen, som är ett ganska passande namn. Det är bara några enkla skärmväggar som avgränsar ytan där våra bord och stolar står. I närheten står en fin numeriskt styrd maskin som inte går att stänga av under våra raster. Att då föra ett samtal i normal ton går bara inte, säger Janos.

Han engagerar sig gärna i skyddsfrågor och facklig verksamhet. Förutom uppdraget som skyddsombud sitter han med i Fabriksklubbens verkstadssektion. Och han är klubbens representant i LO-sektionen, Höganäs.

Svårt samla invandrarna

På den sistnämnda posten har han bl a varit engagerad i invandrarfrågor. Med klen framgång, dock.

– Vi försökte samla ihop olika invandrare i Höganäs till en träff i augusti. Men det kom bara några danskar. Jag fattar inte varför vi inte skulle kunna träffas och ha lite trevligt. Titta bara på alla svenskar som bosatt sig i Amerika! De tycks ha en utmärkt sammanhållning.

– Så vitt jag vet har det varit lite motsättningar mellan olika grupper av invandrare tidigare. Kanske sitter det i ännu. Men själv tycker jag att tiden borde vara mogen för ett ökat umgänge nu. Vi har säkert många erfarenheter att byta med varandra efter så många år i Sverige. Kanske skulle vi kunna hjälpa varandra också med att bryta eventuell isolering.

Fritiden intecknad

Själv känner han sig inte isolerad. Han umgås med såväl ungerska som svenska vänner. Och för att ytterligare förstärka sin internationella prägel så har han gift sig med en danska . . .

– Jag har fritiden helt intecknad. Det blir inte så mycket över när man ägnar sig åt idrott och facklig verksamhet.

Han tycker att det är mest skräp med det fackliga engagemanget. Eller som han säger:

– Folk har det tydligen alldeles för bra idag för att tycka att det lönar sig att jobba fackligt. De flesta rycker på axlarna och säger att "det fixar facket".

– Dom säger nog likadant om Projekt 80, tror Janos Nemeth.

Bestulen på jobbet:

Svångremmen kvar – men byxorna borta!

Text: Bo Olausson

Lördag eftermiddag. Reparatören Risko Celik tar en dusch efter arbetet. Tillsammans med några arbetskamrater har han utfört ett jobb i Specialte-gelfabriken. Nu skall han bara byta om. En ledig kväll tillsammans med familjen väntar. Då upptäcker han att han blivit bestulen på sina – byxor! Och han har flera mil hem till bostaden...

– Först trodde jag ju givetvis att någon hade skämtat med mig. Helt enkelt gömt undan byxorna. Men nu har det gått två månader och jag har fortfarande inte fått tillbaka byxorna. Risko Celik vet inte om han skall skratta eller gråta åt den här händelsen. Att det förekommer småstöldar på arbetsplatsen har han fått erfara tidigare.

Kostade 150 kronor

Det var ett par märkesjeans för cirka 150 kronor som Risko Celik blev av med. Och de var bara ett par veckor gamla då någon la beslag på dem under den arbetsdag då Risko Celik blev byxlös.

– När vi skulle duscha så såg jag att byxorna var borta. Men livremmen hängde kvar! Jag tänkte att kamraterna skulle få avslöja sig själva. För just då var jag säker på att det var de som skulle skoja med mig. Men de rörde inte en min. Och när alla hade duschat färdigt var jag ju tvungen att fråga. Men de var lika överraskade som jag. Så väl känner jag dem så att jag vet att de skulle plockat fram byxorna om det här varit ett skämt.

Lånade ett par trasiga

En av arbetskamraterna såg till att

Den som inga byxor har, han får låna av en kompis.

Risko Celik i alla fall kunde ta sig hem utan att behöva köra bil i bara kalsongerna. Och livrem, förstås...

– Han hade ett par byxor i sitt skåp. De använde han på vintern som ext-rabyxor under overallen. Nu hör det till saken att byxorna var trasiga i baken, så jag var tvungen att hålla dem med ena handen för att inte tappa dem.

– Till råga på allt så fungerade inte bagageluckan på bilen. Den hoppade upp med jämna mellanrum. så jag fick stanna bilen, hoppa ut och slå igen luckan med ena handen. Med den andra höll jag byxorna uppe. Det

såg nog ganska komiskt ut, gissar Risko Celik.

Inställt marknadsbesök

Han hade tänkt att göra ett besök på Jonstorps marknad den där kvällen han åkte hem, skrudad i lånta fjädrar. Det blev inget med det. Kanske fanns jeanstjuven där istället. I så fall var han bättre kostymerad om han, som Risko, har storlek 54 i byxor.

– Visst finns det många poänger i den här historien. Men jag kan ändå hålla mig för skratt. Jag tycker helt enkelt att det är simpelt. Att sänka sig så lågt som till att stjäla ett par byxor – hur är den människan skapt, egentligen?

Genom att belysa den här stölden hoppas Risko Celik åtminstone få en effekt, nämligen den att jeanstjuven får dåligt samvete. Att få byxorna tillbaka har han slutat att hoppas på.

Inte så ofta

Stöldar från anställda inträffar då och då. Dessbättre är det inte någon vanlig företeelse på vårt företag.

– Det är åtminstone sällan som vi får in anmälan. Men ändå är det på sin plats att påpeka att anställda inte bör ta med sig dyra skinnrockar o d till jobbet om de hänger obehövade hela dagarna. Vi kan inte ersätta sådana stöldar, säger Knut Arne Nilsson på Personalavdelning Arbetare.

– Inte heller på tjänstemannasidan har vi några problem med stöldar. De få gånger det inträffar stöldar så beror det oftast på att någon lämnat stöldbegärliga saker utan tillsyn. Tillfället gör tjuven, heter det, och det ligger mycket i det, menar Rolf Julin på Personalavdelning Tjänstemän.

Han är Höganäsbolagets man i Mellan-östern

Text: Bo Olausson

Bo Bäckman – så heter han, vår man i Bagdad. Han skall arbeta som teknisk konsult för division Byggmaterial och flyttade till Irak i mitten av september. Innan han for söderut var han hemma i Höganäs och bekantade sig med sin nye arbetsgivare. Då passade Brännpunkten på att göra en intervju.

Irak har på senare år blivit Byggmaterials största exportland. En hel del plattor har levererats direkt till irakiska kunder och åtskilliga är de kvantiteter som placerats i landet via jugoslaviska entreprenadföretag. Framgångarna har nu lett till att Höganäs AB anställer en man på platsen.

Rivstartar med byggmässa

Och den man det gäller är Bo Bäckman. En 35-årig yngling från Göteborg. Han är gift och har två barn i skolåldern. Familjen skall flytta med till Bagdad vad det lider. Barnen skall gå i internationella skolan i den irakiska huvudstaden. Familjens bostad blir också Höganäs AB:s kontor i Bagdad.

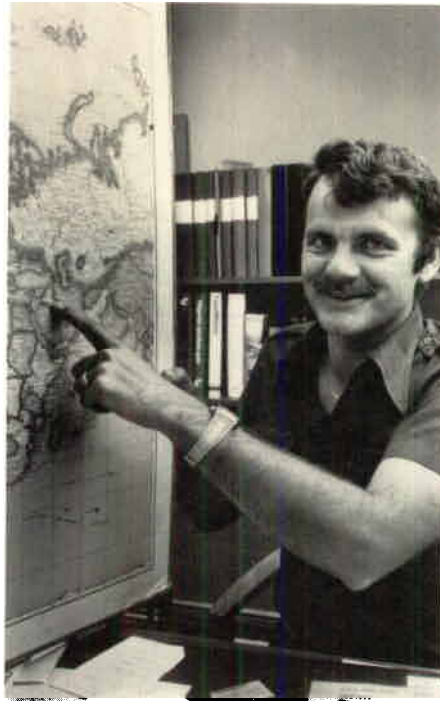
– I oktober deltar Höganäsbolaget i en stor internationell byggmässa i Bagdad. Jag hoppas att redan under mässan kunna knyta en hel del kontakter med byggfolk. Sedan blir det till att prova sig fram på olika vägar. Allting är ju nytt.

Inte säljare

Teknisk konsult kommer det att stå på Bo Bäckmans visitkort. Varför inte försäljare?

– Helt enkelt därför att lagarna i Irak inte tillåter det. Höganäs AB får alltså inte anställa en försäljare med placering i Irak. Sedan är det en annan sak att gränserna är flytande mellan teknisk rådgivning och att sälja. Men klart är att jag inte får göra några egna avslut i Irak.

Det är tänkt att Bo Bäckman skall bevaka två gränsland till Irak också.

Hit flyttar jag! Bo Bäckman pekar ut sin nya bostads- och arbetsort.

Det är Syrien och Kuwait, två relativt oprövade "kort" för Höganäs del ännu så länge.

Statligt byggföretag

Han har arbetat i byggnadsbranschen i 12 år. Och har också varit på plats i de här delarna av världen några gånger. Under några månader i Höganäs har han också fått hjälp av kompisarna på Byggmaterials exportavdelning att sätta sig in i konkurrensförhållandena, försäljningskanalerna mm i Irak.

– Jag kommer att få jobba mycket med det statliga företaget SCCC, som bestämmer över merparten av byggnationen i landet. Städerna har en viss självbestämmanderätt över sina byggen och det finns dessutom en del mer eller mindre privata byggnadsfirmor som jag skall bevaka. Det gäller också att komma in hos arkitekterna. Har ett material en gång föreskrivits så är det sällan att byggherren ändrar på det.

– En annan viktig bit är det stora statliga importföretaget i Irak. Men hittills har det enbart visat intresse för

priser – mindre för kvalitet. Därmed har vi också haft svårt att komma in med våra produkter där.

Under utveckling

Irak satsar på en kraftig utbyggnad inom flera områden. Industrin är kanske främsta exemplet. Men även skolor, sjukhus och turistnäringen är under stark utveckling. Det är områden där det används mycket keramiskt material.

– På sikt är det möjligt att vi även kan börja sälja andra byggprodukter från Höganäs i Irak. Jag tänker både på papp och färg, säger Bo Bäckman. I år levererar vi plattor för drygt 2 miljoner från Skromberga till Irak. Till det kommer en post, värd cirka 4 miljoner kronor som säljs via Jugoslavien. Syrafasta massor har också blivit en stor Höganäsprodukt i landet.

Prismedvetna kunder

– Det är stor skillnad på kunder i Irak och kunder i Sverige. Bestämmer man tid med en kund här så kan man nästan alltid vara säker på att få träffa vederbörande då. I Irak är inställningen att händer det inte idag, så händer det i morgon. Man får vara beredd att vänta i timmar inför ett besök. Och det kan bli mycket snack om allt annat än det som man kommit till kunden för att resonera om. Men det skall väl gå att vänja sig...

– Mina erfarenheter hittills är att irakiska kunder är synnerligen prismedvetna. Talet om att de här "nya" länderna formligen vräker ut pengar under sin industriella uppbyggnad gäller inte för Irak.

Återkommer

Vi passar på att önska Bo Bäckman lycka till med sitt nya jobb. Och när han väl blivit varm i kläderna – det bör han ju bli där nere – så får vi kanske höra av honom med en rapport i Brännpunkten.

– Gräva är det bästa vi vet

Text: Marianne Quist

Fritiden kan användas på olika sätt. Ett sätt är att gräva i jorden efter gamla ting eller för att vara korrekt "ägna sig åt arkeologiska utgrävningar".

På Höganäsbolaget i Höganäs finns det ett tiotal personer som ägnar sig åt arkeologi på fritid. De deltar i kurser som TBV anordnat och som leds av fil. kand. Göran Burenhult.

Britta Gustafsson och Margaretha Johnsson är två livligt intresserade kursdeltagare. I det dagliga jobbet är de sekreterare, Britta på Bygghuset och Margaretha på Metallurgis Forskningsavdelning. Brännpunkten talade med dem innan de åkte till Irland på semester... för att gräva.

Intresset för de här kurserna är ovanligt stort inom Höganäsbolaget. Kanske är det bygden som sådan – den är ju rik på fornhistoria – som väcker intresset och som sedan får till följd att man vill vidga vyerna och se vad som finns utanför hemtrakten.

Margaretha Johnsson började med arkeologiska studier för tre år sedan: – TBV anordnade en kurs i internationell arkeologi som jag fastnade för. Den pågick i tre terminer och nu är jag i full gång med en kurs i nordisk arkeologi. Stor del av min fritid ägnar jag åt arkeologin – läser litteratur som jag lånar på bibliotek eller köper på mina resor. Jag försummar ogärna de

I jakt efter nya spännande resmål för sina utforskningar, Britta Gustafsson och Margaretha Johnsson.

exkursioner och resor som anordnas. – Jag är väl inte lika flitig som Margaretha, säger Britta Gustafsson, men jag är fascinerad av ämnet. Intresset har funnits länge. Det började under den tid jag bodde i Jonstorp. Överallt på åkrarna fanns bearbetad flinta och jag läste om hur folk levde under stenåldern och om fynd som gjorts i Jonstorp.

Årets grävning – Gravfält på Irland

Kursledaren anordnar seminarier och exkursioner för sina elever. Och det uppskattas verkligen.

– Intresset beror inte bara på att ämnet i sig är intressant utan även på att kursledaren är entusiastisk och anordnar exkursioner och resor så att vi kan förena teori med praktik.

I år skall Britta och Margaretha ge sig

iväg till Irland. Entusiasmen för resan är stor.

– För två år sedan inledde vår kursledare Göran Burenhult ett stort grävningssprojekt på Irland. Till hjälp hade han sina elever i Malmö, Halmstad och Höganäs. Det är megalitgravfältet (gravfält uppfört av stora stenblock) Carrowmore på nordvästra Irland som undersöks. Carrowmore är ett av Europas största stenkammargravfält och har aldrig blivit utforskat i modern tid. I juli–augusti i år far ett fyrtiotal av eleverna dit för att fortsätta utgrävningarna. Britta och jag är bland dem, berättar Margaretha. Spännande...

Sammanhållningen är god. Och det måste till. I ur och skur gräver, fotograferar och dokumenterar man allt som anses vara av värde. Och alltsammans skall återställas i befintligt skick.

stolphål som innehöll träkol. Ålder och kön bestämdes av en osteolog på Kulturen i Lund. Alla fynd skall ha namn och jag döpte henne till Gwendolyn.

Osteologi – om någon undrar – är läran om skelettet och benens byggnad.

Det tar tid ... och pengar

Man måste kunna avsätta en hel del fritid för att kunna ägna sig åt den här sysselsättningen. Lektioner en kväll i veckan, ofta exkursioner under veckosluten och så resorna till olika utgrävningsplatser. Semestern går åt till det. Och pengar.

– Jag har lagt mycket pengar på arkeologin. Men det är mitt intresse och jag gör det gärna, säger Margaretha.

Under vistelsen på Irland bor deltagarna i s k farmhouse. Det är irländska familjer som i sitt hem har ett litet pensionat för 5–6 personer.

– För min del, säger Britta, slår jag två flugor i en smäll. Samtidigt som jag deltar i utgrävningarna så får jag också undervisning i engelska genom att dagligen konversera med familjen och andra irländare. Det är nyttigt eftersom jag i mitt arbete använder mig av bl a engelska.

– Och, säger Britta, det bästa av allt – vi har så trevligt tillsammans. Så det är värt både tid och pengar.

– Vi arbetar i grupper, berättar Britta. Den här gången skall vi undersöka två gravar och utföra bebyggelseprospektering med hjälp av flygfotografering. En helt ny teknik skall användas vid fotograferingen. Vi skall fotografera med infraröd film. Det är en höganäsare, Åke Karlsson, som tagit fram fotograferingstekniken och som utför fotograferingen.

Projektet är det största i Europa för närvarande och har väckt stor uppmärksamhet. Det stöts med anslag från irländska staten och kommer att fortsätta ytterligare några år.

Inte nutid precis

Förhistorien börjar med tidernas begynnelse fram till år 1050, som räknas som medeltidens början. Vad är det då för fynd som hittas vid utgrävningarna?

– På Irland hittar vi sällan krukor eller annan keramik. Inte heller guld ..., säger Margaretha. Vi undersöker hur gravarna är uppbyggda. De fynd vi gör är mestadels kremerade människoben. Helst skall man hitta träkol också. Då kan tiden bestämmas genom den s k C 14-metoden. Enkelt förklarat går det ut på att mäta radioaktiviteten, som avtar ju äldre föremålet är. Vid den första utgrävningen i Carrowmore daterades en grav till 3290 f Kr.

Gwendolyn

– Självt har jag funnit kremerade människoben vid en utgrävning, säger Margaretha stolt. Vid en osteologisk analys visade det sig att det var en flicka på 20 år och att hon levte ca 3290 f Kr. Åldern kunde bestämmas tack vare att jag mitt inne i graven fann ett

Kina – ny marknad?

I juni i år besökte en kinesisk delegation Höganäsbolaget i Höganäs. Det var tekniker från elektrodfabriker i Shanghai och Tianjin samt från svetsinstitutet i Harbin. De var ute på en europeisk rundresa och besökte olika företag i svetsbranschen.

De kinesiska gästerna var givetvis intresserade av vårt svetslaboratorium och hur vårt järnpulver används i olika typer av elektroder. En mycket skicklig tolk gjorde att diskussionerna flöt smidigt från kinesiska till engelska och viceversa.

Höganäsbolaget har redan fått en första order från Kina. Det gäller järnpulver för svetsändamål. Och man hoppas på att den skall följas av flera. Kineserna har under senare år visat ökat intresse för västerländsk teknologi.

Vårt folk till Kina

Både division Eldfast och division Metallurgi har fått en inbjudan från Ministry of Metallurgical Industry i Peking. Delegationen från eldfasta divisionen består av divisionschefen Ulf Mårtensson och forskningschefen Peter Havranek och de beräknar resa i mitten av oktober. De har en dubbel uppgift, dels kommer de att försöka säkra fortsatta bauxitleveranser från Kina och dels har de av nämnda ministerium blivit ombedda att informera om specialiteter och tjänster som

De kinesiska gästerna visas runt av forskningschef Per Arbstedt.

kan vara av intresse i samband med den pågående moderniseringen av Kinas industri.

I slutet av oktober kommer fyra representanter från Metallurgiska divisionen att resa till Peking. Det är Sven Hulthén och Sten-Åke Kvist från marknadsavdelningen samt PG Arbstedt och Gert von Schéele från forskningsavdelningen. Delegationen kommer, likaså på uppmaning av Metallurgical Industry, att presentera ett omfattande symposium för representanter från metallurgiska institutioner och industrier. Fördelarna med pulvermetallurgisk massproduktion av maskinkomponenter kommer att belysas. Gert von Schéele kommer att lämna motsvarande information avseende användning av järnpulver inom svetsteknologin.

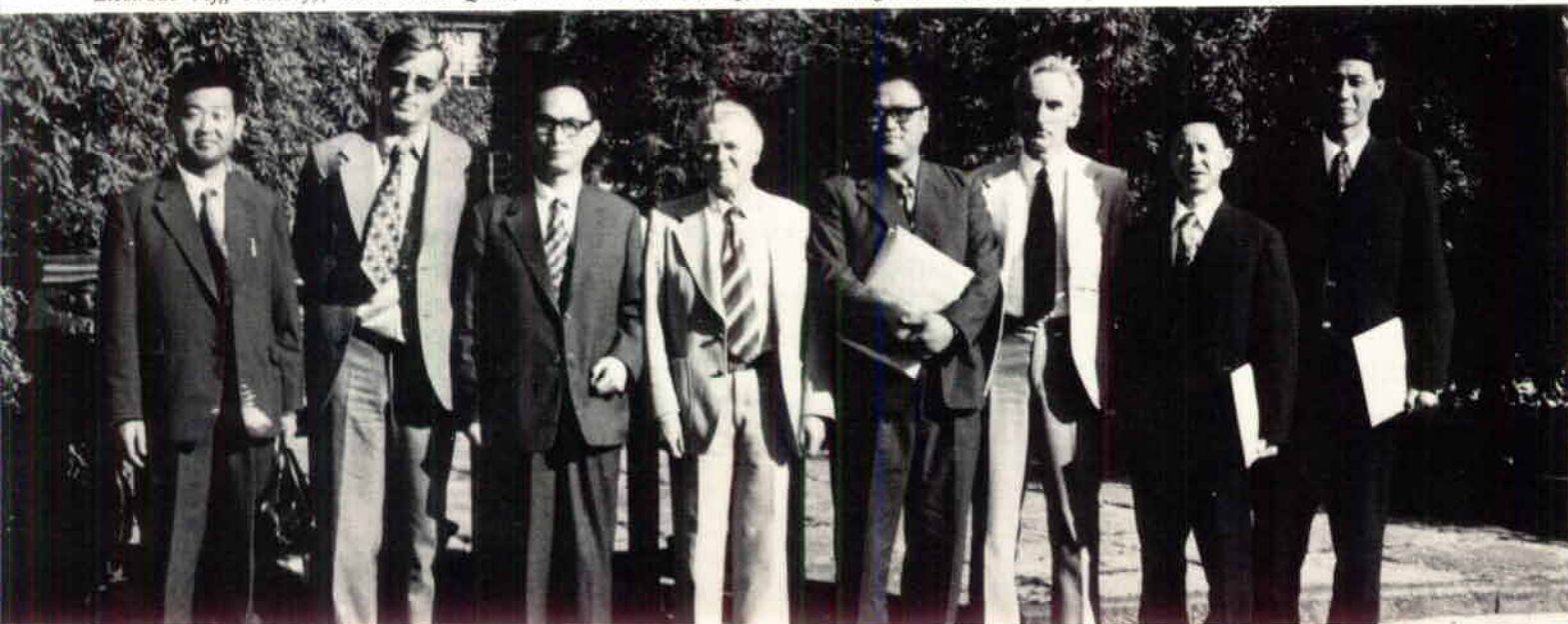
– Vi måste vara med från början

Sven Hulthén, marknadschef för division Metallurgi, är delegationens ledare och han säger inför resan:

– Jag drar mig till minnes en annan resa som jag gjorde till Japan 1956. Det året förbrukade Japan mindre än 50 ton järnpulver. Idag förbrukar Japan för komponenttillverkning mer järnpulver än Västtyskland, England, Frankrike och Italien tillsammans. Kina är otvivelaktigt en enorm framtida marknad. Även om vi inte kan vänta snabba resultat är det givetvis av största vikt, att vi finns på plats och gör PR för järnpulver och dess användningsområden så tidigt som möjligt.

Den kinesiska delegationen tillsammans med vårt folk från division Metallurgi vid besöket i Höganäs. Frv Shen Guoliang (Tianjin Welding Electrode Mfg Factory), Hans Arne Quist, Wei Wen Lin (Shanghai

Welding Electrode Mfg Factory), Sven Hulthén, Xu Shijie (Tianjin Welding Electrode Mfg Factory), Gert von Schéele, Zhao Lisan (Harbin Welding Institute) och Bai Zhiyao (Harbin Welding Institute).

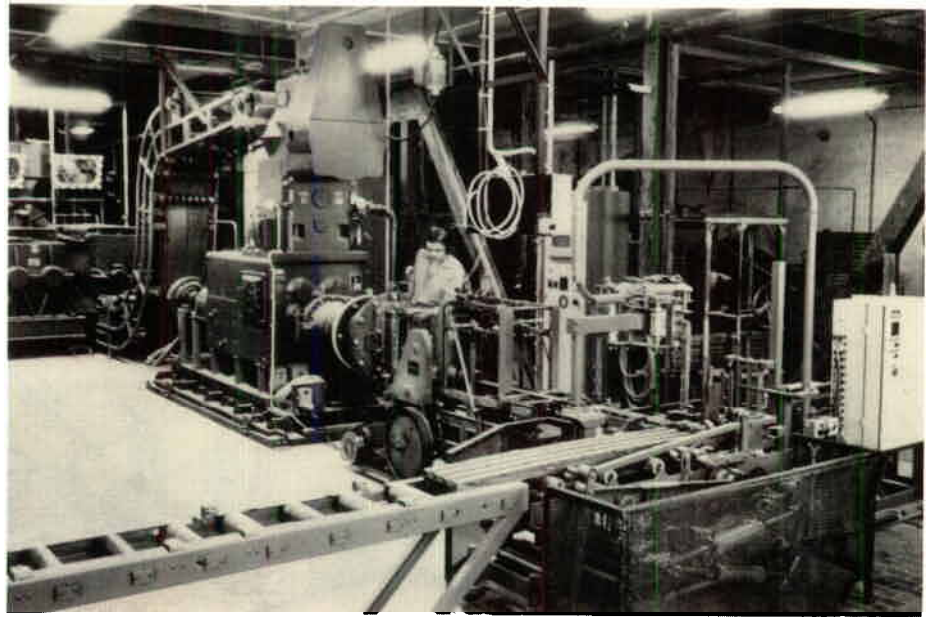
Skrombergaverken: Ny presslinje klar

Text: Hasse Kvist, Skromberga

I Skromberga är nu den nya presslinjen för rustikt gods klar för driftsmässiga försök.

Den färdigställda delen består av massaberedning, presslinje, torka och tillhörande transportutrustning. Linjen ersätter en äldre dylik vid kammarugnarna. Det tunga arbetsmomentet att för hand lyfta de 12,5 kg tunga 2280-plattorna har ersatts med en automat.

Hela blandningsoperationen före pressen har gjorts effektivare samt automatiserats. Den befintliga torkan har byggts till för att klara den ökade produktionen. De storformatiga plattorna har tidigare torkats direkt på valven över kammarugnarna. Torkningen har ej gått att styra och det har påverkat skrotutfallet. I den nya torkan är hela torkprocessen programmerad enligt våra önsknings.

Nu är den nya presslinjen i Skromberga i drift.

Under hösten fortsätter arbetet på den nya rustiklinjen med installation av hjälpmedel för sättnings och tömning samt en ny sorteringslinje. Re-

dan nu kan emellertid produktion ske. Detta kommer att ge ett välbehövligt tillskott av rustika plattor för våra olika marknader.

Från bolagets begynnelse

Tala om antikviteter!

På försommaren i år utfördes muddringsarbete i Höganäs småbåtshamn. Som vanligt i samband med den här typen av jobb gjordes det en del "fynd" på havsbotten. Det som utan tvekan väckte mest uppmärksamhet var ett flertal stöttepelare. Djupdykningar i historieböckerna visade att de har sitt ursprung samtidigt med – Höganäsbolaget!

Det var i samband med att Höganäs Stenkolsverk – grunden till Höganäsbolaget av idag – byggde en kolbrygga som de här stöttepelarna användes. Året var 1799. Ett flertal av stockar-

na, som är av furu, har mer än 75 årsringar. Och trots att det nu är 180 år sedan de kom till användning var de fortfarande i bästa skick. Flera utav stockarna var för övrigt järnbeskodda nedtill med halvmeterlånga spetsar.

Givetvis ville man nu rädda åtminstone några av stockarna till eftervärlden. De blev därmed museiföremål. Många av dem hamnade dock på sopställen. På bilden ses tullmästare Gunnar Nilsson, som kan konstatera att det var prima kvalitet i Höganäsbolagets produkter. Redan på den tiden ...

– Blivande mor?

– Ja.

– Säg nej till Alkohol.

Eva Johansson, företagssköterska vid Företagshälsovården i Höganäs, ger här tänkvärda synpunkter.

En karl som då och då på fester osv har lite svårt att hålla måttan har man lättare att overse med, men om det är en kvinna är saken en helt annan. Missbrukande kvinnor döms som regel hårdare av sin omgivning än männen. En rejält berusad kvinna är bara värd förakt.

Det är därför heller ingen slump att den sk dolda alkoholismen är vanligast bland kvinnor. Både kvinnorna och deras närmaste tycker att det är så pinsamt att man absolut inte vill tala om det.

Det tragiska är att kvinnan ofta på detta sätt undanhålls möjligheten till tidig hjälp. Det hon kanske bäst hade behövt just då var någon utomstående att diskutera sina problem med.

En faktor som i högsta grad gör att det känns angeläget att någorlunda öppet kunna diskutera kvinnors alkoholberoende är sambandet alkohol – fosterskador. Samstämmiga uppgifter från flera olika undersökningar i olika länder däribland Sverige visar att risken för fosterskada hos barnet är mycket stor om mamman är alkoholist. Man räknar med att minst vart

annat barn till dessa mödrar föds med skador av varierande svårighetsgrad.

Antalet barn i denna grupp som dör innan de fyllt 1 år är också onormalt hög. Jämfört med spädbarnsdödligheten normalt i Sverige är det ca 10 gånger fler.

Fosterskadorna kan vara direkta fysiska missbildningar i tex ansikte, armar, ben men också hjärtfel och hjärnmissbildningar. De skador som trots allt dominerar är de som innebär psykisk utvecklingsstörning. Barnen får tex minnesstörningar, koncentrationssvårigheter och andra psykiska problem som en direkt följd av en hjärnskada.

Denna hjärnskada kan också i vissa fall ge krampsjukdomar och sjukdomar typ cp (cerebral pares).

Av detta kan man kanske förledas att tro att en kvinna måste vara alkoholist med stort A för att det väntade barnet skall vara i riskzonen. SÅ ÄR DET NU INTE ALLS!

Man har konstaterat att vid alkohol-tillförsel till modern blir fostret alltid minst lika berusat som modern. Oftast är det så att fostret är mera påver-

kat än modern. Vid djurförsök har man funnit att fostret blir medvetslöst redan efter att modern konsumerat en ganska måttlig mängd alkohol. Och vi måste vara helt på det klara med att detsamma händer människor.

Om man dessutom håller i minnet att ett antal hjärnceller stryker med varje gång en vuxen människa dricker alkohol, borde det inte alls vara svårt att föreställa sig vad som händer ett foster som fortfarande håller på att utvecklas.

I informationen till gravida kvinnor sägs på något ställe att "ju mindre du dricker desto bättre mår ni båda två". Men varför kan man inte säga hela sanningen?

Om du dricker alkohol även i måttliga mängder under graviditeten utsätter du ditt väntade barn för risk att skadas.

Vid det här laget är vi alla medvetna om att det finns en hel del mediciner som vi absolut inte bör ta när vi är gravida. Låt oss helt enkelt räkna vin och sprit dit!

Vilken avdelning vågar utmana Data:s fotbollslag?

Text: Malin Lindén

Nu har Dataavdelningen varit i farten igen!

Den här gången handlade det om fotboll – tidigare har man haft en Superstar-tävling för avdelningens personal. Och nu känner sig datafolket manat att tävla mot andra avdelningar inom Höganäsbolaget.

Fotbollsmatchen spelades på Lerbergets fotbollsplan. Matchen varade i 2×20 minuter och det var straffsparksläggning i pausen. Och här visade sig målvakterna vara alldeles utmärkta. De tog nämligen sex straffar var av de totalt 18 som slogs.

Kramp – i magen

Spelet var verkligen underhållande. Massor av roliga situationer – och även duktiga insatser – presterades. Efter matchen kontrollerades alla spelares ben och armar. Det visade sig då att alla var hela, men många av dem var försedda med blåmärken. Under spelets gång inträffade nämligen en hel del krockar. Sålunda hän-

de det sig att två spelare jagade en tredje, som hade bollen. Spelaren med bollen hann undan, men de två jagande krockade. Över huvud taget slutade många jakter efter bollen med en salig röra av spelare där det stundom var svårt att avgöra vems armar och ben som var vems. Både åskådare och spelare hade säkert kramp i magen. Dvs skratkramp...

Blåvitt vann

Matchen då? Ja, det var oavgjort in i det sista, men slutligen stod ändå Blåvitt som segrare. 5–4 var ställningen när utmärkte domaren Ronny Elgström lät slutsignalen ljuda. Resultatet i spelmål var 2–1, i straffar 3–3. Målskyttar för Blåvitt var Boo Björk 2, Britt Mellberg, Bert Andersson och Eskil Berg. För det rödvita lagets mål svarade Malin Lindén, Christian Thorildsson, Johnny Magnusson och Villy Olsson.

Övriga spelare i Blåvitt var Jane Andersson, Ewa Nilsson, Lars-Göran Andersson och Claes Cronquist. I

rödvita laget ingick, förutom målgörarna, Brita Aranyos, Elisabeth Lundgren, Ingrid Persson, Jerker Gustafsson och Claes Nyman. Linjemän var Wilma Hümbs och Gun Bernhardsson.

Hänförd publik

Den hänförda publiken, som uppgick till ett 50-tal personer (undrar om HBK drar så mycket folk?) gjorde allt för att heja fram sina favoriter. Vissa åskådare gick så långt i sin hänförelse att spelarna ibland undrade om det inte var förbjudet för publiken att vistas alldeles intill planen. I vissa fall hade också något av lagen på tok för många spelare samtidigt på planen. Men med den röra som rådde var det svårt för domaren att räkna in alla fåren.

Hur som helst så var det här verkligen roligt. Vi avslutade det hela med en picknick i det gröna. Dataavdelningen tänker fortsätta att spela mixedfotboll. Är andra avdelningar intresserade av att ställa upp, så kontakta oss!

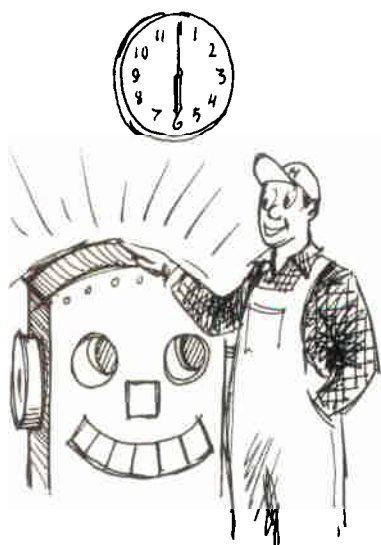
Mål gjorde båda två, kan Boo Björk och Malin Lindén utbrista. Bilden ger ju en fingervisning om hur många de gjorde...

Bert Anderssons straff seglar in i krysset, utan chans för Claes Nyman.

Några tankar från verkstadsgolvet

*Idag söker skolpersonal, dvs skolledarer och lärare, vidga sin kontakt med det svenska samhället. Många av skolans personal har nog levat ett ganska isolerat liv. Det har man nu sökt bryta med korta kurser i arbetslivskunskap, kurser som inte skett i en skolbänk utan på plats ute på företag och myndigheter. Varje deltagare har själv fått känna på hur det är. Hos SlipNaxos i Västervik var bla **Ingrid Jonsson**, studierektor i Gamleby. Här får du hennes högst personliga funderingar.*

Många av arbetskamraterna kommer tidigt, sitter lugnt och avspänt vid sin maskin eller i ett hörn och ser ut att meditera. Andra samlas och pratar. Man säger mig att det finns de som kommer vid 6-tiden, fast de inte börjar arbeta förrän 7. Vad beror det på? Är det att man trivs med miljön? El-

ler vill man veta att man verkligen är i tid? Eller är det för att få en pratstund med kompisarna? Jag hoppas att det sista gäller för de flesta. Under arbetet är man mycket isolerad. De flesta står ensamma vid sin maskin och bullret gör att man inte kan ropa till eller prata med varandra, inte ens de som jobbar i lag vid samma maskin kan föra ett normalt samtal under arbetet. Man kan le mot någon som går förbi, och då får man alltid ett leende till svar. Synd att det finns så få tillfällen att lära känna arbetskamraterna. Men vi känner att här finns ett mycket gott kamratskap.

Bullret är det sämsta i miljön; vi använder hörselskydd. I presshallen är luftkonditioneringen god. Första dagen jag kom in där uttryckte jag förtjusning över att där var så svalt och skönt. "Javisst", svarade någon, "det måste vara svalt för materialets

skull". Kan man inte ordna god luftkonditionering för personalens skull i t ex den hall där ugnarna står? . . .

Arbetstakten ökar. Det finns en viss spänning i att söka en rytm som man orkar hålla och där man inte gör några onödiga rörelser. Jag tillverkar 188 skålar i dag och kommer upp i 26:49 med det extra påslaget. Skulle jag kunna klara mig på det tro? Och orkar jag hålla den takten? Ja, det tror jag. Det finns moment som kan förenklas. Jag gör 33 olika moment utom framplockning och märkning. Vägningen tog lång tid i början. I dag har jag tre gånger tagit exakt 1322 gram i skopan och alltså inte behövt justera. Risker att man blir för säker och gör avkall på kvaliteten. Bertil kontrollerar balansen på skålarna med jämna mellanrum och hittills har ingen blivit underkänd. Man måste också ta hänsyn till hur kroppen klarar av

arbetet. Högerarmen hänger inte med, så jag lyfter nästan bara med vänster . . .

Att tillverka en sak är viktigt. Det ger arbetsglädje. Man fyller sin vagn, bricka för bricka, hylla för hylla. När den är fylld med 96 skålar känner man en stor arbetsglädje. Detta måste vara skillnaden mot att arbeta vid ett löpande band, där man kanske inte vet varför man gör de handgrepp man gör. Mina sliprondeller ska användas till skrotslipning, alltså mycket grova detaljer. De kan sitta i en bärbar slipmaskin och man slipar tex svetsskar-

var på fartygsplåtar. Varvsarbetare kommer att hantera "min" produkt. Under denna vecka hinner inte arbetet bli enahanda, men om jag tänker mig två år framåt vid samma maskin, får jag kramp i magen. Vad kan man göra för att underlätta tristessen då? Jag skulle skaffa hörlurar med radio. Kanske kan sådana kopplas till en liten bandspelare, så att man kan lyssna på kassetter. Tips till företagen:

Köp in och hyr ut till låg kostnad bandspelare och hörlurar, hyr inspelade program från AV-centralerna med språkkurser och TRU-kurser i

olika ämnen eller hyr ut hörlurar med radio, så att man kan lyssna på musik eller vanliga radioprogram. Jag kan inte tänka mig att produktionen skulle sjunka. Naturligtvis är inte alla intresserade av en sådan anordning, men för dem som är det, vore det en fin service. Praktiska hinder som att man får slipmaterial i apparaterna måste gå att övervinna...

Jag är imponerad av hur företagen ställt upp på det här projektet. Ledning, fack och arbetskamrater har hela tiden behandlat oss som nyanställda (för jag hoppas att nyanställda behandlas så här). Vi har fått gå runt och se anläggningen, så att vi kan sätta in vårt arbete i ett större sam-

manhang. Jag har hört och läst många vittnesbörd från industrin förut. Men sådana erfarenheter som dessa kan inte förmedlas. Jag känner det som om jag fått en bit viktig utbildning. Jag har blivit lite hemmastadd i industrin, som sysselsätter den procentuellt sett största andelen av föräldrarna i skolan och till vilken en stor del av våra elever kommer, med eller mot sin vilja...

Jag tackar företagen för deras uppslutning kring detta projekt och jag inbjuder industrins personal till skolan att prova på vårt jobb och att berätta för våra elever om sitt arbete. Så uppmanar jag all skolpersonal att ta vara på liknande tillfällen att byta arbetsmiljö och uppleva en annan vardag än vår.

Simmerskan Ann-Sofie Roos fick "Höganäs-Delfinen"

Den svenska simdrottningen Ann-Sofie Roos, Kristianstad, tog emot årets resestipendium från Höganäsbolaget av Simförbundets ordförande Svanthe Lundkvist.

Det är 11:e året i rad som Höganäsbolaget delar ut resestipendium till Svenska Simförbundet, som utser stipendiater. I år gick stipendiet till Ann-Sofie Roos från Kristianstads SS. Hon fick ta emot utmärkelsen i samband med SM i simning i Ronneby den 27 juli.

Initiativet togs 1968 bl.a. av personalchefen Rolf Julin i Höganäs, svensk mästare i vattenpolo och lagkapp ett antal gånger under 30- och 40-talet.

Idén kom närmast från Hans Kindwall, som 1968 arbetade hos oss som ombudskonsult, berättar Rolf Julin. Vid SM i simning 1968 i Jönköping överlämnade jag gåvobrevet till Svenska Simförbundet. Det var en bekräftelse på att Höganäsbolaget från 1969 och fem år framöver skulle skänka 1 500 kronor till ett resestipendium och en minnesplankett i silver, som vi kallar "Höganäs-delfinen". Vi delar fortfarande ut stipendiet och beloppet har numera ökat till 2 000 kronor.

Svensk simsport har under många år haft gott internationellt rykte. Namnen Arne Borg, Gunnar Larsson och Ulrika Knape bekräftar det.

Men konkurrensen hårdnar, säger Rolf Julin, och Höganäsbolaget vill

därför hjälpa Svenska Simförbundet i deras idoga arbete för simsporten. I början var stipendiet avsett för en kvinnlig eller manlig simmare eller simhoppare, som gjort en uppmärksam prestation i en nationell eller internationell tävling. Numera delar vi ut stipendiet även till lovande förmågor inom konstsimm och vattenpolo. Och vi hoppas givetvis att stipendiet skall sporra till stordåd i internationella sammanhang.

"Höganäs-Delfinen" och stipendiet har delats ut till:

1969	Gunnar Larsson
1970	Ulrika Knape
1971	Gunilla Johansson
1972	Anders Bellbring
1973	Bengt Gingsjö
1974	Agneta Henriksson
1975	Gunilla Andersson
1976	Mikael Brandén
1977	Per Arvidsson
1978	Eva-Marie Håkansson
1979	Ann-Sofie Roos

"KF på taket"

kåserar om vardagen på Höganäs Tak AB i Helsingborg.

I flygande fart lämnar nu takfolket det sjunkande skeppet, Landskronavägen 9 i Helsingborg. Om biskop Brask funnits idag hade han fått en stor talkör till sitt förfogande.

Ulla Sevegran kunde inte bärga sig längre än till den 11 juni, då hon efter 20 år i Helsingborg tillträdde en befattning vid Höganäsarbeten, varvid restiden från Brunnby avkortades å det enormaste.

Karl-Harry Lindkvist är inte rädd för restider utan tog sin Mats ut skolan totalt och valde att återvända till Stockholm med omnejd. (Jo, det är sant – han bara är så'n!!)

Efter oss syndafloden kunde Ulla och Karl-Harry ha sagt om dom sett den massflykt som sedan följde. Rena rama Flyg-resan. Den 30 juli när Kf på taket återvände efter semestern var halva huset tömt på både folk och bohag. Enligt evakueringsplanerna skulle den 1 augusti 1979 kl 0800 Flygbaracken vara intagen av Bengtsson, Bertulf, Elmblad, Gerle, Kjellsson, Larsson, Magnuson, Sundström, Sörensen och delvis Yngren. På rumsdörrarna i Helsingborg finns numera bara en patetisk minnestavla kvar på vilken det står: STÄDAS EJ. FLYTTAT. Den 20 augusti drog sedan Henrik Hansson iväg till moderkommunen för att tjäna sitt bröd vid avdelning AYS. Fortsättning följer i nästa nummer.

Men personal på taket försvinner inte bara på ovannämnda sätt. Somliga förökar sig nämligen (nästan genom delning) och drar sig tillbaka på mer eller mindre obestämd tid. Så har tex Lena Larsson gjort efter dotters födelse och så kommer Bodil Jönsson att göra inom kort.

Historien om negerpojkar som minskar i antal (BP 5/78) är inte slut. Från och med den 1.8.1979 blev distrikt 6 i Sundsvall JITAB (Jonssons Isolering och Tak AB) med Joel Jonsson som primus motor och med nypåtaget ansvar för verksamheten och personalen. Distriktskontor i Helsingborg har döpts om till region 1 och har platskontor i Jönköping resp Karlshamn. Distriktskontor Göteborg heter nu region 2 med Örebro som platskontor medan Stockholm än så länge kvarstår som distrikt.

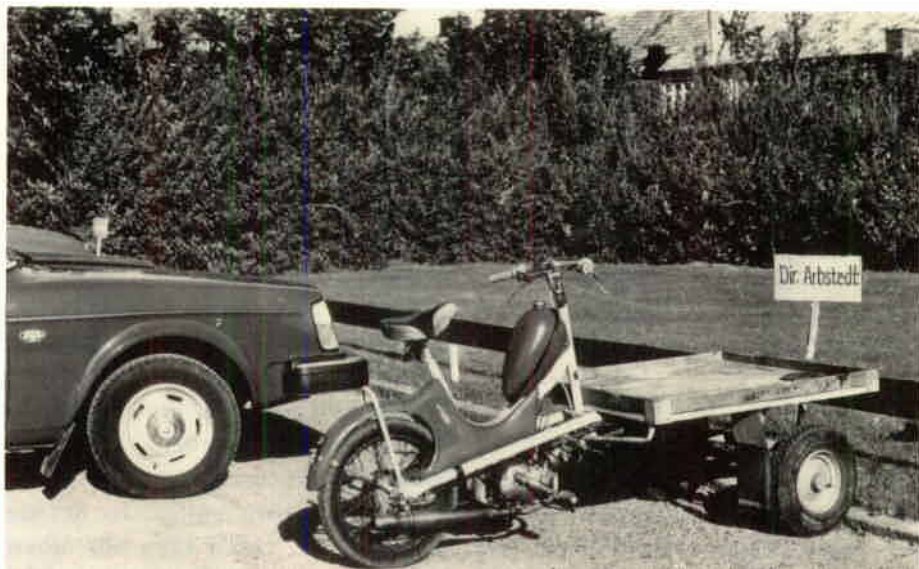
Höganäs Tak sätter sig över byråkratiska förbud, tex det mot enarmade banditer, och har haft en alldeles egen i kassan i sommar. På väg till jobbet blev Gunvor Lilja ett fall för gipsmakaren på lasarettet och sålunda enarmad, dock med rätt att fortfarande bära kassakistan med den andra handen. Inga vanliga banditer vågade närma sig henne – ett gipspaket kan slå ganska hårt!

Om vi ska fortsätta olyckskrönikan så har vi även drabbats av en MC-olycka. MC = Margareta Cederström såsom varande badfantast hoppade i plurret så illa att hon krossade sin ena fot och har haft en icke avundsvärd sommar. Kanske vädrets makter varit i maskopi med henne eftersom sommaren inte blev så väldigt sommarlik efter den händelsen.

Det finns säkert något byråkratiskt förbud mot att dela folk också men det bryr sig Taket inte heller om. Den som har rätt att känna sig kluven är Kristina Bernes som alternerar mellan ekonomi- och entreprenadavdelningarna på ett 10 månaders vikariat med förmånen att göra tre jobb varje dag. De sista entusiasterna var tydligen inte de sista när allt kommer omkring!

NU ÄVEN I BILDER

Skvalle: Nu har ekonomiavdelningen satt igång med en utredning om tjänstebilarna. Bensinen blir dyrare och dyrare för att inte tala om bilarna. Man diskuterar nu att ersätta tjänstebilarna med trehjulingar. Bra även ur miljösynpunkt och jämställdhet.

Byttan: Då var det den trehjulingen jag tog foto av häromdan på parkeringen?

Skvalle: Stämmer. En av direktörerna har den på prov. Han lär vara mycket nöjd med den.

Skvalle: Jag har hört att Brännpunkten har fotograferat en svan på AP-husets parkeringsplats!

Byttan: Äsch! Det måste väl ändå vara en tidningsanka.

Skvalle: Nej då. Jag har själv sett bilden. Och du, nu kallar dom parkeringsplatsen för Svansjön.

Byttan: Väldigt roligt. Men så vitt jag kan förstå så är det väl lite kritik med i bilden...

Skvalle: Javisst! Dom vill ju att någon skall komma och gjuta olja på vågorna i Svansjön. Asfaltera alltså...

Livet är fullt av överraskningar

Nedtecknat av en Quinna som under gångna sommaren drabbats av utslag i olika former.

Ena dagen får man som moget barn vattenkoppor, en annan dag upplever man som omogen golfspelare ett hole-in-one. Det gäller minsann att ha starka nerver. Men en sak i sänder ...

Fula utslag

Fula utslag kom in i mitt liv en tidig söndagsmorgon. Egentligen var det två dagar tidigare men det kom jag underfund med senare. Körde alltså dottern till hennes sommarjobb – inga bussar är tillgängliga kl 6 en söndagsmorgon. Frusen och trött pallrade jag mig upp för att fungera som chaufför. Efter några meter sa min passagerare: Sicken finne du har på halsen ... och på hakan ... Något irriterad sa jag: Du vet ju att du har en ung mor, hon är just inne i puberteten. Dottern fnyste med ett skevt leende.

Biltransporten var tack och lov inte så lång, så snart kunde den sköna sängen ånyo invaderas. Men först en kik i spegeln. Jodå, inte en, inte två utan

flera "finnar" sken mot mig. Går väl över ... Söndagen förlöpte. Jag frös och var trött, lika mycket som under fredagen och lördagen. Förkylning på gång, trodde jag. Trist. Solen sken. Det var en av sommarens tre soliga dagar. Måndagsmorgon. Efter en varm natt kom ett uppvaknande och konstaterande att finnarna ynglat av sig. Det fanns miljoner av dem. Något måste vara galet. Samtal till systemen på företagshälsovården. Efter beskrivning: Du har vattenkoppor. Nä, det kan inte vara möjligt. Jo, det kan vara möjligt. Ner i säng tills febern gått över och klia inte. Nä, då ... Det gick lätt att lova just då.

Tvivlet växte. Var systers telefondiagnos verkligen riktig? En titt ut genom fönstret. I solen på gräsmattan gick grannen som är läkare. Ut genom dörren insvept i morgonrock. – Vad är det här för prickar? Ett snabbt ögonkast och så svaret med ett leende: Det ser minsann ut som vattenkoppor. Du får bli hemma ett slag framöver. Och låt bli att klia.

Jotack. Tre febriga dygn med en klåda som inte går att beskriva med ord passande i tryck följdes av två veckor med allt annat än vackra utslag. Det där med att låta bli att klia, det var svårt det. Men trots allt, klådan var inte det värsta: Min sjukdom togs inte på allvar. – Vad är det för fel på dej? Vattenkoppor ... Ha, ha, ha ... Allvar var det dock ibland. Folk skydde mej som pesten. Hälsa på ... Nä, jag har inte haft vattenkoppor. Därtill risken att bli av med 2 000 kronor. Dottern som inte haft vattenkoppor: Blir jag sjuk kan jag inte jobba och då missar jag 2 000 kronor ... Stackars barn, som har en mor som får vatten-

koppor. Det borde hon ju sett till att skaffat sig när hon var barn ... Men prickarna försvann så småningom och dottern fick inte vattenkoppor. Livet gick sin gilla gång igen tills ... en av de sista semesterdagarna.

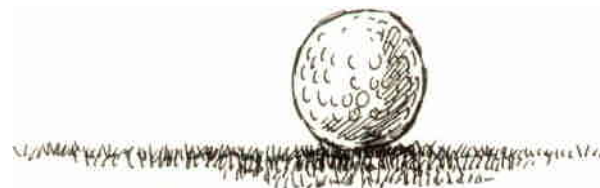
Utslagen

Det här med golf är besynnerligt. Det ligger en golfbana tio meter utanför vår tomtgräns. I början av vårt boende i denna trakt såg vi folk komma släpande på sina golfvagnar i ur och skur och vi tyckte att det var ett märk-

ligt släkte som fann nöje i att slå på en boll och sen försöka hitta den igen någonstans bland buskar och blad eller i den förbislingrande lilla bäcken. Någon prestation kunde det ju inte vara tal om. Det såg så enkelt ut. Den stående frågan från folk i närheten var "spelar ni golf?" Svaret blev nä och då blev man närmast betraktad som en obildad varelse som hamnat snett här i världen, en sk utslagen människa. Till slut blev trycket så hårt

att det var lika bra att sätta igång och skaffa en klubba och lite andra attiraljer, så man något så när kunde höja sej till omgivningen och kunna svara "ja" på frågan. Det stod snart klart för mej att besök hos en tränare var en nödvändighet, likaså att stå och slå ut bollar på övningsfältet. Trist. Det är inte lika lätt som det ser ut, åtminstone inte för mej som av mina närmaste betraktas som helt utan bollsinn. Men envis som man är så tänkte jag "kan andra, så kan jag".

Framstegen inom denna märkliga sport är inget att skryta med. Efter två års slående på de stackars bollarna fick jag så kallat handicap. Det betyder att man klarat av en golfgrunda på ett visst antal slag. En lördagsmorgon då solen sken och allt var frid och fröjd så klarade jag detta eldprov. Det här med handicap är en förutsättning för att man skall få vara med i vissa tävlingar och få spela på andra golfbanor än den man är medlem i. Det är också en inträdesbiljett till andra golfare, man blir så att säga accepterad. Men det varar inte så länge. Man skall sen gå in för att få lägre handicap, dvs använda färre antal slag runt banan. Den ständiga frågan golfare emellan "har du sänkt dej?" betyder inte att man försökt gå och dränka sej utan om man fått ett lägre handicap. Frågan skall helst besvaras med ett "ja" bara för att få se avunden titta fram i utfrågarens ögon. Men de flesta får besvara frågan med nej. Det är nämligen inte så lätt. De flesta gångerna klarar man inte av att gå runt banan på sitt handicap. Orsakerna kan vara många: regn, blåst, sol, för varmt, för kallt, ont i ryggen, ont i foten, ont i magen, ont i huvet,

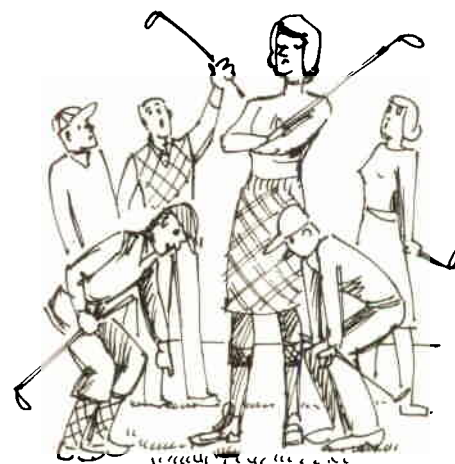
ett träd i vägen, en håla, medspelaren hostade just som man skulle slå iväg bollen...

En riktig golfare skall bara tala om golf och ha tävlingsjävulen i sej. Man får bara inte tycka om att gå runt golfbanan för att det är skönt och att det ger en viss motion och att det är roligt att försöka klämma till bollen och förflytta den framåt ner i det lilla hålet. Nej, det räcker inte. En golfspelare skall tävla, stressa runt banan på minimumtid, hetsa spelarna som går före i banan, sänka sej, berömma medspelaren "bra slag" – "fin drive" – "vilken putt". Bli på dåligt humör om det inte går bra. Prata i timmar om en toppen-putt. Inbitna golfspelare tycker om historia. De kan sitta i timtal och berätta för varandra hur dom slog på det och det hålet, vilken klubba de använde, lutningen på 5:ans green och "jag skulle nog tat järn i stället för trä på 8:an".

Vackert utslag, eller...

Alla golfare har en dröm: att slå ett hole-in-one. Det betyder att man slår bollen från utslagsplatsen direkt i hål. Detta har jag trott endast kunde hända proffs som Ballesteros eller vara förunnat andra elitspelare – vår egen Jan Rube tex – som ligger raklånga på

green och ser åt vilket håll grässtråna växer innan de puttar bollen i hålet. Men nu har det hänt någon annan än dessa fantomer. Det har hänt MEJ. I år på en av de sista semesterdagarna. På ett korthål 105 meter med 5:ans träklubba. Jag blev förvånad, mina medspelare ännu mer. Att se deras

miners är obetalbart. Det var jag som lyckades med denna bravad och inte dom som spelar minst 10 gånger bättre än jag enligt deras egen utsago. Snopet. När man sen talar om denna stora händelse för golfare så kommer frågan "vad slog du med för klubba?" Träffemman... Jasså, och så kommer det lilla leendet, som visar att det är något mycket roligt med detta. Det är alltså inte fint nog att på 105 meters avstånd slå hole-in-one med en träffemman. Det skulle varit en järnsjua eller allra helst en wedge. Jag blir aldrig klok på golfare. Eller är det så enkelt så att det rör sig om avundsjuka... från min sida givetvis.

Som sagt livet är fullt av överraskningar och det gäller att ha starka nerver så man klarar av så jobbiga utslag som vattenkoppor och hole-in-one.

Det gick två golfspelare på banan och spelade.

Vädret var dåligt. Det blåste och snöade. Då får de se två skidåkare och den ena golfspelaren säger till den andra: – Jag tror folk åker skidor i vilket väder som helst.

Brännpunkten
Höganäs-koncernens
personaltidning

Ansvarig utgivare: Marianne Quist

Layout: Evert Danielsson

Tryckeri: AB Boktryck

Copyright: Höganäs AB

Höganäs

REDAKTION

Marianne Quist-
huvudredaktör
Bo Olausson-
redaktör
Maria Litzén-
sekreterare

LOKALA MEDARBETARE:

Division Metallurgi

Kjell Paulsson,
Höganäs
Kjell Lundgren,
Bohus

Division Eldfast

Harold Aamissepp,
Höganäs
Maica Edvisson,
Bjuv

Division Byggmateriäl

BYGGKERAMIK

Hasse Kvist,
Skromberga

PAPP

Bo Hallbeck,
Höganäs

Höganäs Tak AB

Kerstin Fällström,
Helsingborg

FÄRG

Höganäs Färg AB

Ulla-Britt Andersson,
Malmö

HANDÖLSPRODUKTER

**Handöls Tälj-
stens AB**

Einar Larsson
Handöl

Division Slipmaterial

SlipNaxos

Tony Ahlgren
och Lasse Johnsson,
Västervik

Ekonomiavdelningen

Malin Lindén,
Höganäs

Teknisk avd

Börje Göranson,
Höganäs

AB Höganäsarbeten

Gunnar Andersson
Höganäs

Nordvästra Skånes

Kraft AB

Karin Hansson,
Höganäs

Invandrarfrågor

Laszlo Aranyos,
Höganäs

HUVUDMAN

Koncerndelegationens Arbetsutskott

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

De anställdas representanter

från LO:

Thor Löfstedt, Höganäs
Arne Rosqvist, Bjuv

från PTK:

Hans Larsson, Skromberga
Michael Bockstiegel,
Höganäs

Margit Karlsson, Höganäs
Bo Wernberg, Bjuv

Redaktionen

Vid adressändring: Fäst ovanstående etikett med din gamla adress på det adressändringskort, som finns på posten. Skriv sedan din nya adress på avsedd plats på samma kort och sänd till

Brännpunkten
Höganäs AB
263 01 HÖGANÄS

Telefon 042/424 00

UTGIVARKORSBAND

Vid obeställbarhet returneras försändelsen till avsändaren, som svarar för returportot.

BRÄNNPUNKTENS SOMMARKRYSS

10 priser har dragits i korsordstävlingen. Här är vinnarna:

50 KR TILL VARDERA:

Albert Nilsson, Ausås 2653, 262 00

Ängelholm

Alvar Alderfors, St. Trädgårdsgatan
43 A, 593 00 Västervik

Siv Lundén, Danielslundsgatan 37,
262 00 Ängelholm

Lennart Jacobsson, Bergsgatan 23,
593 00 Västervik

Bertil Lindquist, Löfbergagatan 30
A, 593 00 Västervik

25 KR TILL VARDERA:

Lennart Gunnarsson, Kustvägen 15,
263 00 Höganäs (EF:s kaffekassa)

Stig Andersson, Viaköp, Pl 11, 262 00
Ängelholm

Jan Svensson, Ringvägen 42, 260 40
Viken

Kerstin Dahlberg, Götagatan 2,
263 00 Höganäs

Lennart Molin, Markörgatan 34 A,
593 00 Västervik

Pengar kommer på posten.

HÖGANÄS